

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 27' | ΑΘΗΝΑΙ 15—31 ΜΑΪΟΥ 1913 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1038

Η ΕΙΡΗΝΗ

Τί νά κλείη ἄραγε τὸ θέρος αὐτὸ εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἐθνικῶν μας δοσοληψιῶν ; Τί μας ἐπιφυλάσσει καὶ ποίας ἐκπλήξεις προορίζεται νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ; Ὅτ᾽ μᾶς προβιάσῃ, ὅπως προβιάζονται καὶ βραβεύονται τὴν ἐποχὴν αὐτὴν οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων, ἀφ᾽ οὗ ὁ χρόνος ποῦ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον ἕως σήμερον, ὑπῆρξε χρόνος ἀριστεύσεως εἰς τὰς πολεμικὰς μας ἐπιχειρήσεις, εἰς τὰς ἐθνικὰς μας ἐργασίας, εἰς θυσίας καὶ ἡρώτισμούς καὶ κόπους καὶ στερήσεις.

Ὅτ᾽ εἶναι δίκαιον καὶ ἀμερόληπτον τὸ θέρος αὐτὸ καὶ ὑπὸ τὸ ζῶδιόν του ὁ Ἑλληνισμὸς θὰ ἀναπνεύσῃ ἐλεύθερα, θὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τῆς ἀναστάσεώς του, θὰ ἐξασφαλισθῇ ὡς κράτος, ὡς ἔθνος, ὡς φυλή !

Ὅτ᾽ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τοῦ δῆθεν πολιτισμένου καὶ ὁμοθησκούς συμμάχους ποῦ ζητοῦν νὰ μᾶς ἀφαιρέσουν τὰ μέσα τῆς υπάρξεως, ὅπως ἀπηλλάγημεν ἀπὸ τὸν βάρβαρον καὶ ἀλλόθρησκον ἐχθρόν ; Ἡ ὑπόθεσις μας δὲν εἶναι πλέον ζήτημα θυσιῶν καὶ ἡρώτισμῶν, μόνον, ἀλλ' οὔτε ὅπλων καὶ τηλεβόλων. Ἡ πολεμικὴ τέχνη, εἰς τὴν ὁποίαν, πρωτοστατοῦντος τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τόσο ἀνεδείχθη καὶ ἐδοξάσθη ὁ στρατὸς μας, δὲν βρύνει πλέον ἀπολύτως σήμερον εἰς τὸ βιβλίον τῶν δοσοληψιῶν μας διὰ τὴν τελείαν μας ἀποκατάστασιν.

Ἀπὸ ἓνα πόλεμον νέον καὶ ἐὰν ἐξέλθωμεν νικηταὶ θὰ ὑποστῶμεν τόσοσιν ὀδυνηρὰς θυσίας, θὰ δικταρῆζωμεν τόσοσιν μεγάλους κινδύνους, θὰ ἐξαντληθῶμεν ὡς λαοὶ τόσοσιν, ὥστε θὰ εἶναι ζήτημα ἐὰν ἀπέναντι τῶν μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν θὰ διατηρήσωμεν τὸ γόητρον καὶ τὴν ἠθικὴν ἐπιβολήν, τὴν ὁποίαν ἀπεκτιήσαμεν μὲ τὴν μέχρι τοῦδε δράσιν μας.

Καὶ ἔμῳ δὲν πρέπει, δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποχωρήσωμεν πρὸ τῆς ἀνάγκης. Δὲν πρέπει νὰ μειωθῇ ὁ ἐνθουσιασμός, ἀλλ' οὔτε νὰ λείψῃ ἡ ἀπόφασις διὰ τὰς μεγαλητέρας καὶ ἡρωϊκώτερας θυσίας. Ἐὰν οἱ ἄνδρες μας καὶ τὰ παιδιὰ μας ἐκουράσθησαν, ἡμεῖς πρέπει νὰ ἀναπτέρωσωμεν τὸν ἐνθουσιασμόν των, νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς τὰς ψυχὰς των θάρρος, νὰ τοὺς ἠλεκτρίσωμεν, νὰ γίνωμεν ἡ ὀπισθοφυλακὴ, ὅχι πλέον δι' ἐπούλωσιν τραυμάτων καὶ νυσηλείαν ἀσθενῶν, ἀλλὰ διὰ κάθε ἐργασίαν, ἡ ὁποία ἡμπορεῖ νὰ ἐλευθερώνη ἓνα ἀνδρικὸν χέρι, νὰ προσθέτῃ ἓνα ὅπλον καὶ ἓνα πιλῆκιον εἰς τὸν συμπληρωματικὸν στρατόν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν σήμερον ἡ κ. Dieulafoy στρατολογεῖ γυναίκας διὰ τὸν οἰκονομικὸν λόγον τοῦ στρατοῦ. Καὶ αἱ γυναῖκες τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας δι' αἰτίσεώς των πρὸς τὴν Βουλὴν ὑπογεγραμμένης ἀπὸ μυριάδας ὑπογραφῶν, ζητοῦν νὰ ἀναπληρώσουν αὐταὶ τοὺς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἀσχολοῦνται εἰς τὸ οἰκονομικὸν τμήμα καὶ εἰς τὸ τμήμα τὸ νοση-

λευτικόν και εἰς τὸ τμήμα τῆς γραφικῆς ἐν γένει ὑπηρεσίας.

Ἐκεῖναι προετοιμάζονται και ἐργάζονται διὰ τὸ ἀπώτερον κάπως μέλλον, ἡμεῖς πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν και νὰ ἐργασθώμεν διὰ τὸ παρόν, διὰ τὴν αὖριον, ἢ ὁποῖα ἴσως ἐξήμερῶση ἀπειλητικῆ, δύσκολος.

Ἡδὴ μὲ τὸν πόλεμον αὐτόν, ὡς ἄλλως τε και μὲ τὸν ἀτυχῆ πόλεμον τοῦ 97 αἰ γυναῖκες ἔδωκαν τὸ μέτρον τῆς ἰκανότητος και ἐπαρκείας των. Ὅπου εἰργάσθησαν γυναῖκες και εἰργάσθησαν παντοῦ, ἐξ ἴσου εἰς τὰ βουνὰ μὲ τοὺς πάγους και εἰς τὰς πρωτοπορίας τῶν στρατευμάτων, ὅπως και εἰς τὰς πόλεις, ἔδωκαν δείγματα θένους, πατριωτισμοῦ και ἀντοχής, ἢ ὁποῖα ἐπροκάλεσε τὸν θυμασμόν.

Ὅ,τι ἔγινε μὲ τὰ νοσοκομεῖα, ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἐφοδιασμῶν, μὲ τὰς γραφικὰς ὑπηρεσίας και ἐν γένει μὲ πᾶν ὅ,τι σχετίζεται μὲ τὰς γυναικείας εἰδικότητας. Ἐχω μάλιστα τὴν γνώμην, ὅτι εἰς τὰ ζητήματα τῆς τροφοδοσίας, τῆς ἐνδυμασίας, τῆς ὑγιεινῆς αἰ γυναῖκες θὰ ἐργασθοῦν τελειότερα ἀπὸ τοὺς ἄνδρας. Εἶναι οἱ κλάδοι, εἰς τοὺς ὁποῖους ἡ γυναικὴ ἀσκεῖται ἀπὸ τὰ παιδικὰ τῆς χρόνι, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ἢ ἡ κληρονομικότης, ἀδιάφορον, τὴν ἔχουν προικίσει τελείως.

Ἡξεύρω ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ποῦ πιστεύουν ἀκόμη, ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν ζοῦν πρὸς διὰ νὰ ἐξοδεύουν και ἐξαντλοῦν τὰ οἰκογενειακὰ ἴσοζύγια. Αἱ ιδέαι αὐταὶ ἀνήκουν εἰς τὸ παρελθόν, ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐποχὴν ποῦ ἔλαι αἱ κακίαι και τὰ ἐλαττώματα ἐφορτώνοντο εἰς τὴν ῥάχιν μας. Σήμερον ὅσοι ἐπιμένουν εἰς τὰς ιδέαις αὐτάς, βεβαίως θὰ ἔχουν τὸ ἀτύχημα νὰ ἔχουν κοντὰ των γυναικας ἀπὸ τὰς ὀλίγας ποῦ μένουν τῆς περιωπῆς αὐτῆς. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν γυναικῶν αὐτῶν πρέπει νὰ καταταχθοῦν και αἱ ὀλίγα μεταξὺ τῶν πολλῶν ποῦ ἐπῆγαν εἰς τὸν πόλεμον, ὅχι διὰ νὰ ἐργασθοῦν, ἀλλὰ διὰ νὰ δοκιμάσουν συγκινήσεις και διὰ νὰ διασκεδάσουν, *faiseuses d'embaras* και τίποτε ἄλλο.

Ἄλλὰ μήπως μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν δὲν ὑπάρχουν οἱ ἀνάξιοι και οἱ ἀνίκανοι; Και ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι ὅλοι εἶναι ὅμοιοι; Ἐὰν διοργανωθῇ ὑπηρεσία γυναικῶν, εἴτε οἰκονομική, εἴτε διὰ τὰ γραφεῖα, εἴτε διὰ τὰ νοσοκομεῖα, θὰ εἶναι ἐντελῶς στρατιωτικῆ, μὲ καθήκοντα και ὑποχρεώσεις και πειθαρχικότητα ὑπαγομένην εἰς τοὺς αὐστηροὺς νόμους τοῦ στρατεύματος.

Θὰ προηγηθῇ φυσικὰ μία ἀσκῆσις εἰς τὰ καθήκοντα και τὰς ὑποχρεώσεις των και χωρὶς αἰ γυναῖκες νὰ ζωσθοῦν τὸ ξίφος και νὰ φέρουν

τὸ πιλίκιον τοῦ στρατοῦ, θὰ εἶναι ἐν τούτοις στρατιῶται πολὺ καλλίτεροι τῶν ἀξέστων και ἀκαθῶν χωρικῶν, οἱ ὁποῖοι γίνονται νοσοκόμοι και μάγειροι και οἰκονομικοὶ διαχειρισταὶ τοῦ στρατοῦ.

Εἰς τόπον μικρὸν σὰν τὸν ἰδικόν μας, ποῦ ἔχει ἀνάγκην μεγάλων δυνάμεων διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ μὲ ἐπιτυχίαν τὸν προκείμενον ἐχθρὸν πρέπει νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὅλοι μας αἱ δυνάμεις, ὅλοι οἱ ἄνδρες ποῦ ἡμποροῦν νὰ φέρουν ὅπλα και νὰ σχηματίσουν τὸ ἰσχυρὸν και ἀκατάβλητον τεῖχος ποῦ θὰ ὑπερκασίσῃ τὰ σύνορά μας και θὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν χειροτέραν και ἀγριωτέραν δουλείαν τοὺς ἀδελφοὺς και ὁμοεθνεῖς μας.

Αἱ γυναῖκες θὰ ἐπεκτείνουν εἰς τὸν στρατὸν τὸν κύκλον τῆς οἰκοκυρικῆς των δράσεως, και τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποῖας τῶρα ἐκτελοῦν εἰς τὸ σπῆτι, ὑπηρετοῦσαι τὴν πατρίδα των μὲ τὸν ἴδιον ζῆλον και τὴν αὐτὴν δεξιότητα μὲ τὴν ὁποῖαν ἔως τῶρα ὑπηρετοῦν και ὑπηρετήσαν τὴν οἰκογένειαν.

Μὲ τὴν μακρὰν των οἰκονομικὴν πεῖραν και μὲ τὸν πόθον των νὰ μὴν ὑστερήσουν τῶν ἀνδρῶν, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ ἐπιτύχουν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν. Και τότε ἡ μικρὰ Ἑλλάς θὰ ἔχῃ τὴν τιμὴν νὰ προβῇ αὐτὴ πρώτη εἰς νεωτερισμόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐργάζονται ἤδη αἱ γυναῖκες τῆς Δύσεως και τὸν ὁποῖον και ὁ Κάιζερ και ὁ γέρον Φρκαγκίσκος φρίνονται νὰ μελετοῦν μετὰ σοβαρότητος και νὰ ἐπιδοκιμαζοῦν.

K. PAPPEN

ΤΟ ΓΕΝΟΣ

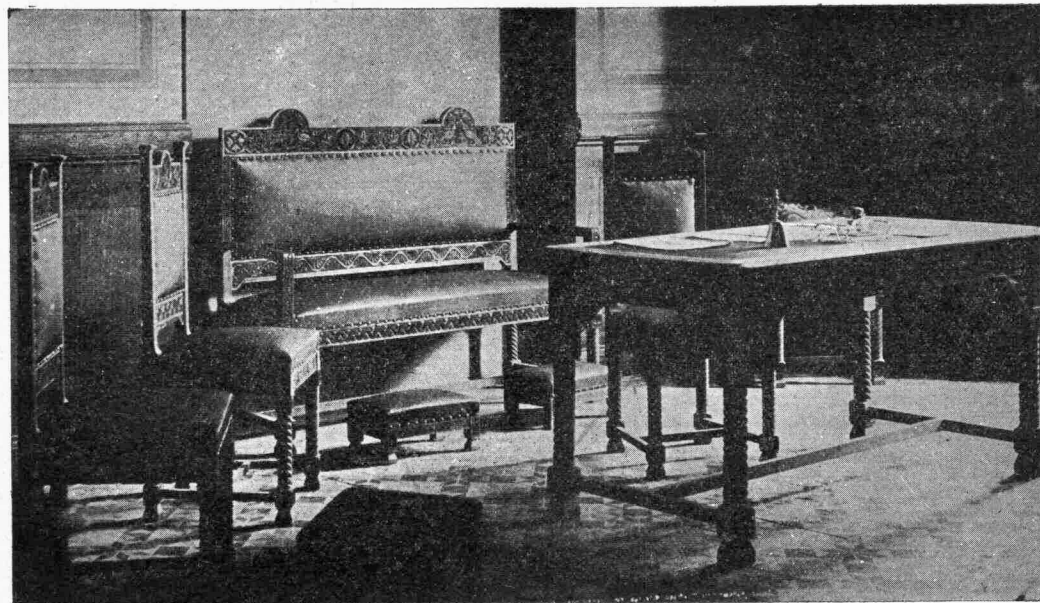
*Πανώριος ποταμὸς τὸ Γένος,
Τὸν κλώθουν κάμποι και βουνὰ.
Ἄπὸ τῆς Μοῖρας μυρωμένους,
Δὲν ἔχει ἀρχὴ κι' οὔτε ὕστερα.*

*Πότε θεριεύει ἀγριεμένος,
Πότε γλυκόλαλος περῶ.
Ποτὴμι ἀτελείωτο τὸ Γένος,
Δὲν ἔχει ἀρχὴ κι' οὔτε ὕστερα.*

*Μέλεις. Εὐθότιας ἢ Σιτρομῶνας,
Ἡ Γάγκης, πάντα ἦταν σιγὴ γῆ,
Πλούσιος φορμίγγων καλαμῶνας.*

*Κι' ἂν ἡ παλιὰ του κοίτη ἐχάθη,
Σὲ δάφνες, — μὰ κυλάει ἡ πηγὴ
Στῆς αἰωνιότητος τὰ βάθη.*

(Ἀπὸ τὰ τραγούδια τοῦ Ρήγα Ραγιᾶ)

Βιβλιοθήκη Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ Δυκείου Ἑλληνίδων

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Χαῖρε Παλλάς Ἀθήνη! Τί νὰ σοῦ προσφέρω ὡς τεκμήριον λατρείας και ἀγάπης σήμερον, ὅτε φεύγω ἀπὸ τὴν ὠραίαν σου πόλιν; Ἄνθη νὰ συλλέξω ἀπὸ τὰ ἀβρὰ και εὐώδη τοῦ ἐδάφους σου και ῥάνω μὲ αὐτὰ τὸ ἱερόν σου, τὸν βωμόν, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἄλλοτε ἴστασο μεγαλοπρεπῆς εἰς ἐπιβολὴν και ἐξαισία ὡς κάλλος, μὲ τὸ δόρυ και τὸ χρυσοῦν κράνος ἐξέχοντα τῶν ἀθανάτων στηλῶν; Ἡ ἀρώματα και λιβανωτὸν νὰ καύσω πρὸ τοῦ βάλθρου ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξεπέμπετο ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς, τὸ ἀκοίμητον τῆς σοφίας φῶς;

Τὰ ἄνθη μαρμαίνου αἰ καυστικὰ τοῦ ἡλίου ἀκτίνες πολὺ γρήγορα, και τὴν εὐώδη πνοὴν τῶν καιομένων ἀρωμάτων διασκορπίζει και ἐξαφανίζει μὲ τὸν καπνὸν ὁ ἄνεμος. Ἐνῶ ἐγὼ τραπεινή ἰκέτις σου θέλω νὰ σοῦ προσφέρω κάτι μὴ ἐπηρεαζόμενον ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιραν, μὴ φθειρόμενον ἀπὸ τὸν χρόνον τὸν πανδαμάτορα. Τί ἄλλο λοιπόν, σεμνὴ και συνετὴ τοῦ Διὸς κόρη, ἀπὸ τὸν σεβασμὸν και τὸν θαύμασμόν μου.

Ἀπὸ τὴν πόλιν σου, ἀπὸ τὸν ἱερόν βράχον σου ἀποκομιζῶ λαμπρὰς ἀναμνήσεις και εἰκόνα ἀθάνατον. Τὸ ἀγνὸν τοῦ ὀρίζοντος φῶς, τὸν γλαυκὸν οὐρανόν, τὸ γαλάζιον κύμα,

τὰς ἀπαλὰς και γλυκεῖας γραμμὰς τῶν βουνῶν σου, τὰ ὁποῖα μὲ τόσην κομψότητα φέρουν τὸν γραφικὸν μενεξεδένιον πέπλον των εἰς τὰς ροδινας και πορφυρὰς δύσεις τοῦ βασιλέως τῶν ἄστρων, τὰς ὀπαλίους πρωῖας, τὴν γοητεῖαν τῶν γυναικῶν, τὴν στοργικὴν ἀγάπην, μεθ' ἧς μὲ ὑπεδέχθησαν ὅλοι τοῦ καλοῦ και τοῦ ὠραίου αἱ ἐργάτιδες, τὴν χάριν τῆς ζωῆς μὲ μίαν λέξιν, ἥτις μόνον εἰς τὴν ἱεράν πόλιν σου ἀνευρίσκει ἢ παλινοστοῦσα ἀπὸ τὰ ξένα ἢ Ἑλληνικὴ ψυχὴ. Εἰς τὴν ἀθάνατον αὐτὴν εἰκόνα θέλω ἀτενίζει, ὅταν τὸ βλέμμα και τὸ πνεῦμα μου, κουρασμένα ἀπὸ τὴν ναρκωτικὴν ὕψιν τοῦ φιοῦ και σκοτεινοῦ ὀρίζοντος θὰ ζητοῦν ὅτι δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἀναπτέρωσιν τῶν ἐλπίδων μαζὴ μὲ τὴν χαρὰν και τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς μου.

Ἐν ἄνθος ἀποκομιζῶ ἀπὸ τὸν ἱερόν σου βράχον, ἀπαλὸν τὸ χρῶμα και τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον ἔδρεψε και μοῦ προσέφερε κόρη ἀγαπημένη, φέρουσα τὸ ὄνομα Εἰρήνη, ἥτις φέρει τὴν εἰρήνην ὅπου φανῇ.

Ἀναμνήσεις ἄληστοι! Τὴν πίστιν και τὴν λατρείαν μου δέχθητι, και τὸν πόθον μου νὰ σ' ἐπανίδω τάχιστα, ὦ Παλλάς Ἀθήνη, γλαυκῶπις!

Ἐν Ἀθήναις

ΜΑΡΙΑ ΠΙΝΕΛΛΗ

Η ΚΑΠΕΤΑΝΙΣΣΑ

Εἰς τοὺς Γεωργιτσάδες τῆς Ἡπείρου, ἐνῶ ἐπερνοῦσεν, ἄρωμα δροσιᾶς ἐλευθερίας, νεότητος καὶ νίκης, ὁ κομψὸς διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου, μία ἀνδρογυναῖκα ἐνεφανίσθη ἐμπρός του ζωσμένη τὰ φυσεκλίκια, κρατοῦσα τὸ ὄπλον τῆς καὶ χορεύουσα πολεμικὸν χορὸν ἐπὶ κεφαλῆς ἄλλων γυναικῶν.

Ἡ γυναῖκα αὐτῆ, ἡ καπετάνισσα Ἀλεξάνδρα, ἐφώναζε πρὸς τὸν διάδοχον τοῦ θρόνου, σείουσα τὸ ὄπλον τῆς :

— Πέντε τούρκους ἐσκότωσα στὸν πόλεμον ἂν καὶ δὲν μοῦχει μείνη δόντι. Ἄλλους πενήντα θὰ σκοτώσω ἂν τολμήσουν ν' ἀγγίξουν τὴν λευτεριά μας.

Ἐποθέτω ὅτι τὸ θέαμα θὰ ἔκκαμε βαθυτάτην αἴσθησιν εἰς τὸν Διάδοχον. Εἰς τὴν νεανικὴν του ψυχὴν, εὐκόλον εἰς ἐντυπώσεις, ἡ ἐμφάνισις αὐτῆ θὰ ἔδωκε τὸ μέτρον τῆς βαρύτητος τοῦ ζυγοῦ ποῦ ἐπέρασε, τοῦ πόθου τῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία ἦλθε.

Αἱ μεγάλοι περιστάσεις γεννοῦν αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ ἐκπληκτικὰ τέρατα, τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν τίποτε τὸ γυναικεῖον, καὶ αἱ ὁποῖαι ἀξίζουν κάθε μία πολυαριθμοὺς ἀνδρας. Ὁ Ξέρξης καθήμενος εἰς τὸν θρόνον ποῦ τοῦ εἶχαν στήσει εἰς τὸ Αἰγάλεω διὰ νὰ ἰδῆ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμίνας, βλέπων τὴν Ἀρτεμισίαν νὰ πολεμᾷ ὡς ἀνδρας εἶπε τὸ περίφημον :

— Σήμερον αἱ γυναῖκες ἔγιναν ἀνδρες καὶ οἱ ἀνδρες γυναῖκες.

Εὐτυχῶς σήμερον μόνον αἱ γυναῖκες ἔγιναν ἀνδρες. Οἱ ἀνδρες ἔμειναν ὅ,τι ἦσαν : ἀνδρες.

Ἡ καπετάνισσα τῶν Γεωργιτσάδων δὲν εἶναι βέβαια προωρισμένη νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ λεπτὰ γούστα ἐκείνων, ποῦ θέλουν τὴν γυναῖκα ἀβρὸν πλάσμα, πρὸ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς ὅλος λεπτότης καὶ ὅλος ἀνθη.

Ἡ γενναία καπετάνισσα δὲν εἶναι ἡ γυναῖκα τῶν πόλεων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ἀδύνατη καὶ τρυφερά, ἡ ἀπαιτοῦσα σεβασμὸν καὶ χάδι. Εἶναι τὸ υπερήφανον καὶ ὀρμητικὸν τέρας ποῦ γεννᾷται ἀπὸ τὸν γάμον τῆς δουλείας καὶ τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας. Αὐτὰ τὰ ὑπέροχα τέρατα θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι γεννῶνται ὠπλισμένα, ἢ ὡς ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Διὸς. Ὅπως ἐκείνη καὶ αὐταὶ εἶναι προϊόντα σκέψεως, μακρὰς καὶ ἐπωδύνου σκέψεως, γενεῶν ὀλοκλήρων εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν στενοχωρίαν τῆς δουλείας.

Ἄς μοῦ ἐπιτρέψουν αἱ κομψότεραι καὶ ὠραιότεραι κυρίες τῶν Ἀθηνῶν νὰ ἀποκαλύψω

ὅτι, ἀπὸ χθὲς ποῦ ἀνηγγέλθη ἡ ἠρωικὴ φράσις τῆς καπετάνισσας, ὄλων τῶν ἀνδρῶν αἱ προτιμήσεις ἐπτερυγήσαν πρὸς τοὺς Γεωργιτσάδες καὶ διευθύνονται πρὸς τὴν πλατείαν εἰς τὴν ὁποίαν χορεύει τὸν πολεμικὸν τῆς χορὸν ἡ καπετενίσσα.

— Δὲν θὰ ἤθελα βέβαια νὰ ἤμουν σύζυγος μιᾶς τοιαύτης γυναίκας, ἔλεγε χθὲς σοβαρὸς συμπολίτης μας. Ἄλλὰ θὰ ἤθελα αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἡ γυναῖκες νὰ ἦσαν πολλαί, ὅχι γιὰ νὰ σκοτώνουν ἀπὸ πέντε τούρκους ἢ καθε μίαν, διότι αὐτὴ θὰ εἶνε ἡ μικροτέρα ὑπηρεσία πρὸς τὴν πατρίδα, ἀλλὰ διὰ νὰ γεννοῦν ἀπὸ δέκα παιδιὰ. Διότι φαντάζεσθε τί παιδιὰ θὰ γεννηθοῦν ἀπὸ μίαν γυναῖκα ὅπως ἡ καπετάνισσα Ἀλεξάνδρα καὶ τί γάλα θὰ θηλάσσουν ἀπὸ στήθη ὅπως τὰ δικά της.

Ἐκείνη τὴν στιγμὴν ἐπέρασαν ἀπ' ἐμπρός μας πέντε δέκα παιδάκια, καθένα τῶν ὁποίων ἐνόμιζε καὶ μίαν ὠραίαν, λεπτὴν καὶ ἀβρὰν μητέρα. Ἦσαν τὰ λεπτὰ, μελαγχολικὰ, ἀναιμιά, ἄτονα καὶ γηρασμένα παιδάκια ποῦ ὄδηγοῦν εἰς τοὺς Ἀθηναίκοὺς δρόμους αὐστηραὶ Ἀγγλίδες καὶ Γερμανίδες μὲ γυαλιὰ τῶν αὐτιῶν.

— Φαντάζεσθε, ἐξηκολούθησεν ὁ σοβαρὸς συμπολίτης μας, δίνων τὰ ἀναιμικὰ καὶ μελαγχολικὰ παιδάκια, φαντάζεσθε πόσες κακαπετάνισσες Ἀλεξάνδρες χρειάζονται καὶ ἀπὸ πόσα παιδιὰ πρέπει νὰ γεννοῦν κάθε μία διὰ νὰ ἔλθῃ τὸ ἰσοζύγιον ;

ΦΙΛΕΑΣ ΦΟΓΓ

Καιροὶ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΙΔΕΩΔΕΣ

Τρέχει ἀδιάκοπα καὶ τὸ μικρὸ ἀργυρόρηο γέλιο τῆς φκνερώνει τὸ κορῦφωμα τῆς εὐτυχίας ποῦ εἶναι μεγάλη, γιὰ τὴν ἀγνοεῖ. Δὲν ἐπιθυμεῖ τίποτε διότι ὅλα εἶναι σύμφωνα μὲ τὰς ἐπιθυμίας τῆς. Ἐμπρὸς τῆς ἐκτείνεται τὸ ἄπειρον, οἱ καταπράσινοι λειμῶνες, ὁ θορυβῶδες ποταμός, τὸ σκοτεινὸν καὶ μυστηριῶδες δάσος. Ὅλα εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν της· τὰ στάχυα τὰ ὑψηλά, τὰ υπερήφανα στάχυα γέρνουν ταπεινὰ καὶ διαβαίνει θριαμβεύτρια μὲ τὴν γαλανὴν ἀέρινη ποδίτσα τῆς σὰν ἓνα κομματί ἀπ' τὸν γαλάζιον οὐρανόν. Τὸ χρῶμα τῆς χρυσῆς ἀκτίνης ἔχουν τὰ μάτια τῆς καὶ εἶναι ἤρεμα σὰν τὴν ἀληθινὴν εὐτυχία. Ὅλα ὅσα βλέπωνται μ' αὐτὰ τὰ μάτια μετασχημα-

τίζονται καὶ ἡ ζωὴ τῆς εἶναι μειδιάμα καὶ ἀκτινοβολήμα. Μὰ γρήγορα πέρασε τοὺς πρῶτους ἀγρούς. Τώρα ἔφθασε στῆς πακροῦνες... Ὅσο φθάνει τὸ βλέμμα τῆς βλέπει κόκκινο. Αὐτὸ τὸ χρῶμα τὴν ταράσσει, αἰσθάνεται καὶ παράξενον, καὶ ἀσυνείθιστο. Εἶναι ἕμως ὠρκεῖς ἢ πακροῦνες καὶ τὸ ὠρκεῖον τὴν ἐλκύει. Κόβει μὲ βίαν ἀπ' αὐτὲς μιὰ ἀγκαλλιὰ καὶ σφίγγοντάς ταις ἐπάνω, τῆς ἐξκολουθεῖ τὸν δρόμον τῆς. Ποῦ εἶναι ἕμως τὸ γέλιο τῆς τὸ μουσικόν; Εἶναι σοβαρὰ τώρα καὶ λάμποντα καὶ βρεμβῶδη εἶναι τὰ μάτια τῆς... Ἐνας πόθος ἀόριστος τὴν ἐκνευρίζει, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ τὸν προσδιορίσῃ διὰ νὰ προσπαθήσῃ νὰ τὸν φθάσῃ. Τώρα ἠσθάνθη τὴν πρώτη τῆς, ἤρεμη εὐτυχία, τώρα ποῦ τὴν ἔχασε, ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ γυρίσῃ διότι ὁ Πόθος τὴν σπρώχνει μακρότερα πρὸς τὸ ἄγνωστον. Τρέχει, τρέχει ἀδιάκοπα, πάντοτε ἐμπρός, ἀλλὰ τώρα γρήγορα κουράσθηκε, διότι βαρκαίνει τὸ σῶμα τῆς ἢ Σκέψις. Καὶ ἕμως θέλει ὅλα νὰ τὰ ἰδῆ, ὅλα νὰ τὰ ἐξετάσῃ, τὸ δάσος τὸ ἀπέραντον τὸ μυστηριῶδες δάσος, καὶ τὰ γαλανὰ βουνα ποῦ ἐκτείνονται πίσω του. Ἐφθασε εἰς τὸ δάσος ἀλλὰ πρὶν ἐμβῆ ρίχνει περιεργὰ βλέμματα. Ὡ τί ὠραῖο ποῦ εἶναι! χιλιάδων εἰδῶν λουλούδια τὸ στολίζουν. Ὅσο φθάνει τὸ βλέμμα τῆς βλέπει ὑκίνθους καὶ κρίνους, ρόδα καὶ ἀνεμόνες, καὶ ὅλα τὴν προσκαλοῦν μὲ τὴν ὠμορφιά τους, νὰ ἀπολάβῃ τὴν μυρωδιά τους καὶ νὰ ξαπλωθῇ εἰς τὴν ἀπαλὴν ἀγκαλιά τους κάτω ἀπὸ τὴν δροσερὴν σκιὰ τῶν δένδρων. Ἐμπῆκε θαρραλέα, μὰ μόλις ἐπροχώρησε λίγο θάμνοι ἀγκαθεροὶ τῆς ἐφράξαν τὸν δρόμον. Μὲ πείσμα τοὺς ἔκοψε καὶ εἶδε μίαν θαυμασίαν τριανταφυλλίαν μὲ ῥόδινα λουλούδια. Κάτι ἔλαμψε στὰ μάτια τῆς· τῆς ἐφάνη ὅτι εὗρισκε παλαιὰν φίλην καὶ ὤρμησε νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ ἀλλὰ χίλια ἀγκάθια ἐμπῆκαν εἰς τὸ σῶμα τῆς. Τὰ λουλούδια, οἱ καλλίτεροί τῆς φίλοι τὴν ἐπρόδωσαν, τῆς ἔκκαμαν κακό, τὴν ἐπόνεσαν.

Ὅλο ἀπογοήτευσις θὰ εἶναι λοιπὸν ὁ δρόμος τῆς διὰ μέσου τοῦ δάσους! Ἐν τούτοις εἰς τὸ εὐθραυστο σωματάκι τῆς ὑπάρχει πολλὴ δύναμις καὶ θέλησις. Σηκώνει ψηλὰ τὸ γλωσσὸς τῆς κεφάλι καὶ ἀποφασίζει νὰ παλαίσῃ, νὰ περάσῃ τὸ μυστηριῶδες δάσος καὶ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὰ ψηλά γαλανὰ βουνα ποῦ ἡ κορυφή τους εἶναι κοντὰ στὸν οὐρανόν. Πατὰ σὲ βάλτους, σὲ νερὰ ἀκάθαρτα καὶ γλοιώδη. Φεΐδια καὶ ἐντομα ἀηδῆ ζεπετιοῦνται εἰς τὸ πέρασμά της· τὸ φόρεμά της λερώθηκε, ξεσχίσθηκε. Ἡ σκοτεινιά, τὰ ἀηδῆ ἐντομα,

τὰ ἀχάριστα λουλούδια ἀφῆρσαν τὰ χρώματα ἀπὸ τὸ προσωπάκι τῆς ποῦ ἦταν σὰν φρούτο βελουδένιο. Τὰ μάτια τῆς, πρῶτα διαυγῆ σὰν ἤρεμο νερὸ μιᾶς πηγῆς εἶναι τώρα μελαγχολικὰ καὶ ἀνήσυχτα. Ἡ πάλῃ τὴν ἐξήντησε! θέλει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ κατηραμένο αὐτὸ δάσος. Μὴ δέσμη ἀκτίνος εἰσέδουσε ἀπὸ ἓνα ἀνοιγμα τοῦ φυλλώματος καὶ περιέβαλλε τὰ χρυσα μιλιά τῆς μὲ χρυσοῦν στέφανον καὶ τὴν ἐχάιδεψε μὲ ἀπαλὴν θερμότητα. Ἐσήκωσε τὰ μάτια καὶ εἶδε τὸν γαλανὸν οὐρανὸν νὰ τῆς χαμογελά. Ἀνέκτησε στὴν ὄψι του ὄλη τὴν δύναμί της καὶ μὲ θέλησι καινούργια ὄρμα νὰ εὕρῃ τὴν ἐξοδὸν τοῦ δάσους. Δὲν εἶδε ἀπὸ τὴν βίαν τῆς ἓνα βάλτο ποῦ ἀπλώνετο στὴν ἀρχὴν ἄβυσθος· τώρα ἦταν ἀργὰ γιὰ τὴν δὲν μποροῦσε νὰ ξεκολλήσῃ τὰ πόδια τῆς ἀπὸ τὴν πράσινη λάσπη. Ἐκτύπησε πάλιν τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ λάβῃ δύναμιν νέαν ἀλλὰ δὲν εἶδε παρὰ κλαριά, σφιχτὰ πλεγμένα. Γυρίζει τὰ βλέμματα ἀπηλπισμένη καὶ συναντᾷ δύο ἄλλα μάτια νὰ τὴν κυττάζουν μὲ συμπάθεια καὶ τρυφερότητα...

Ἦταν ἓνας νέος μὲ σῶμα δυνατὸ, μὲ μάτια φλογερά καὶ ἀποφασιστικά ποῦ δίνουν εἰς τὸ ὄνειρον σάρκα. Ἐστήριξε τὸ βλέμμα τῆς μὲ πεποιθήσιν πρὸς αὐτὸν καὶ μὲ κίνησιν ἀσυναίσθητον ἄπλωσε τὰ χέρια· καὶ ἐκεῖνος σὰν νὰ μὴ ἐπερίμενε παρὰ αὐτὸ τὴν ἐπλησίασε, τὴν ἐσήκωσε σὰν περὶ στὰ δυνατὰ του χέρια καὶ τὴν ἐβγαλλεν ἀπὸ τὸν βάλτο.

Εὐκόλα ἤρξαν τώρα τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἐξοδὸν καὶ αὐτὴ κρατοῦσα ἐμπιστευτικά τὸ χέρι του λησμονεῖ τὰ περασμένα· ἐβῆκαν τέλος ἔξω· ὁ ἥλιος ἔδωκε μὲ λαμπρὰ χρώματα καὶ ἓνα μεγάλο ῥόδινο σύννεφο διέσχισε θριαμβευτικὰ τὸν οὐρανόν. Ἀκούμπησε τὸ κεφάλι τῆς στὸν ὄμον του καὶ μὲ τὸ παλῆ τῆς εὐτυχισμένο χαμόγελο, μὲ μάτια διαυγῆ σὰν ἤρεμο νερὸ πηγῆς εἶπε : «Σένα λοιπὸν ζητοῦσε ἡ σκέψις μου τόσον καιρὸν χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνεσαι. Σὺ εἶσαι αὐτὸς ποῦ θὰ μὲ ὀδηγήσῃ ψηλὰ εἰς τὸ βουνόν, στὸν οὐρανὸν κοντὰ. Πρέπει νὰ ἰδῶ τὸ δάσος κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου ἀνίσχυρο νὰ μὲ βλάψῃ διὰ νὰ γίνω τελείως εὐτυχής. Ὡ! θὰ ἰδῆς πόσον εὐμορφη εἶμαι ὅταν εἶμαι εὐτυχής. Πρέπει νὰ περάσωμεν ἀπὸ ταις πακροῦνες διὰ νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ ψηλὰ ὅπου τὸ γαλάζιο χρῶμα θὰ μᾶς περιχύσῃ».

Καὶ πηγαίνουν, πηγαίνουν χειροπιασμένοι μὲ πεποίθησιν, αὐτὸς σοβαρὸς, αὐτὴ μὲ εὐτυχισμένο χαμόγελο ψηλὰ πρὸς τὸ βουνόν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ιδεώδους.

ΕΞΕΝΙΑ ΔΑΜΗΛΑΘΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ο Έλληνας ποῦ πατεῖ πρώτην φοράν τὸ ἔδαφος τῆς κατακτηθείσης πόλεως δοκιμάζει συναισθημα ὅμοιον σχεδὸν πρὸς μεθῆσι.

Ζαλιζεται κανείς, τὴν ἑλαφρὰν ζάλην τῆς χαρᾶς, ἡ ὁποία βλέπει ὡραία ἔλα τὰ πράγματα καὶ ὡραιότερα τὰ ἄσχημα. Ἐνα εἶδος εὐδαιμονίας, μία γερὴ εὐχαρίστησις, καίτι ὡς ὡκεανική αἰσιοδοξία γεμίζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν φυλὴν τῶν κατακτητῶν. Ὁ τόπος αὐτὸς δὲν εἶναι τόπος ποῦ ἐγεννήθη, ποῦ τὸν ἦδες ἔτοιμον, ποῦ σοῦ τὸν ἔδωκεν ἄλλοι.

Ὅλος αὐτὸς ὁ τόπος ποῦ ἀπλώνεται γύρω σου, ὁ μακρὸς καὶ ὁ ἄγνωστος, ποῦ δὲν τὸν εἶχες ἰδῆ ποτὲ πρὶν, ποῦ κάποτε ἐπιπτεν εἰς τὸ βλέμμα σου ὡς κεφαλή καρφίτσας εἰς τὸν γεωγραφικὸν χάρτην, ὅλος αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι δικός σου, τὸν ἐπῆραν μὲ τὸ σπαθί των καὶ μᾶς τὸν ἔφεραν αὐτὰ τὰ στρατιωτικά σου τὰ βλέπω τώρα ἄκκα καὶ εἰρηνικὰ νὰ χαζεύουν ἐμπρὸς εἰς τὰς βιτρίνας τῶν μαγαζιῶν καὶ νὰ στριμώγωνται ὡς ἄμορφος κιτρίνη μάζα μέσα εἰς τὰ τράμ.

Καὶ ὅλα τοῦ τύπου αὐτοῦ τὰ ὁποῖα ὡς χθὲς μᾶς ἦσαν ξένα καὶ ἄγνωστα φαίνονται τώρα φιλικὰ καὶ συμπαθητικά, καὶ βυθίζω ἠδονικὰ τὸ ποδι μου εἰς τὴν μαύρην, πηκτὴν καὶ γλοιώδη λάσπην τῆς προκουμαίας, λάσπην ἀπέναντι τῆς ὁποίας ἡ Ἀθηναϊκή εἶναι ἄκρον ἄκρον κομψότητος, λεπτότητος καὶ ὡμορφίας.

Μόνον ὁ ἀποβιβάζομενος εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν μόλις τὴν εἶχε καταλάβῃ ὁ Ἕλληνας στρατός, θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἐννοήσῃ τὴν χαρὰν τῶν ὀλίγων ἐκείνων τυχωδιωκτῶν τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, οἱ ὅποιοι πηδήσαντες ἕνα πρῶτ' ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν καραβέλλαν καὶ στήσαντες τὴν σημαίαν τῆς Ἰσπανίας εἰς τὴν γῆν τῆς ἀνακαλυφθείσης ἡπείρου ἐφώναξαν.

— Αὐτὸς ὁ κόσμος εἶναι δικός μας.

Ὅπως ὅλα αἱ τουρκικαὶ πόλεις καὶ ἡ Θεσσαλονικὴ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται πόλις ὡραία. Εἰς τὴν προκουμαίαν ἔχουν παρταχθῆ ὡραία καὶ ἐπιβλητικὰ κτίρια. Ὁ ἐπισκέπτης ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἔφθασε εἰς ἄστὺ πολυάνθρωπον, τοῦ ὁποίου οἱ ἄρχοντες κατέβησαν εἰς ἕσαν ἀγῶνα καλαισθησίας καὶ πλοῦτου.

Δέκα βήματα μετὰ τὴν προκουμαίαν ἡ ἐντύπωσις αὐτὴ λιποθυμεῖ σιγά-σιγά καὶ ἐπὶ τέλους πεθαίνει ὀριστικῶς.

Μετὰ τὴν προκουμαίαν ὁ ἐπισκέπτης πρέπει νὰ περάσῃ τὴν ὁδὸν Σαμπρη-πασσᾶ. Ἡ ὁδὸς Σαμπρη-πασσᾶ διὰ τὴν Θεσσαλονικὴν εἶναι ὅτι διὰ τὰς Ἀθήνας ἡ ὁδὸς Σταδίου, ἡ ὁδὸς

Κηφισοῦ, ἡ ὁδὸς Ἑρμοῦ, ἡ ὁδὸς Ἀθηνᾶς καὶ καὶ τ' Ἀμπατζιδικᾶ. Εἰς τὴν ὁδὸν Σαμπρη-πασσᾶ θὰ κάμῃ ἕνα γύρον τὸ ἀπόγευμα τὸ αὐτοκίνητον τοῦ πλουτοῦ Ἰσραηλίου, χωμένου εἰς πολῦτιμον γούναν, καὶ αὐτὴν θὰ περάσῃ ἡ μυρωμένη κυρία διὰ νὰ παραγγείλῃ φτερά στρουθοκαμήλου διὰ τὸ καπέλλο τῆς, αὐτὴν διασχίζει ἡ ἀμαξία τοῦ Διοικητοῦ, εἰς αὐτὴν πωλοῦνται τὰ ἔτοιμα παπούτσια, καὶ εἰς μίαν γωνίαν τῆς ἕνας Τούρκος καθισμένος σταυροπόδι ψήνει λουκάνικα, ἐνῶ γύρω του ἄλλοι Τούρκοι καθισμένοι ἐπίσης σταυροπόδι τὰ τρώγου γλύφοντες ἠδονικῶς τὰ δάκτυλά των.

Ἐπάρχουν τμήματα αὐτοῦ τοῦ δρόμου ποῦ μυρίζουν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ βαρύτερα μυρωδικὰ, διότι εἰς αὐτὰ τὰ τμήματα εἶναι τὰ καταστήματα τοῦ Στεῖν, τοῦ Μάγιερ, τοῦ Ὅρσδι Μπάκ—μεγάλων ἐμμεταλευτῶν ὀλοκλήρου τῆς Ἀνατολῆς—καὶ ὑπάρχουν τμήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ὄσφρησις ταλαιπωρεῖται δεινῶς, διότι εἰς αὐτὰ ψήνονται μέσα εἰς μεγάλα καζάνια μὲ βαμβάκολαδο, ὑποπτα κομμάτια κρέατος. Γειτωνικὴ τῆς βιτρίνας ἐνός ἀδαμαντοπωλείου—περιδέριον καὶ μαργαριτάρια ἀξίας δέκα χιλιάδων φράγκων—εἶναι μία βιτρίνα εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχουν ἀδελφωμένα τὰ ἐξῆς εἶδη: σοκολατάκια, μπακλαβάς, καταίφι, φοντάν καὶ ταρταμοσαλάτα.

Ἀναλόγως φυσικὴ εἶναι καὶ ἡ ποικιλία τῶν διαβατῶν. Ἕλληνες βικστικοὶ τρέχοντες εἰς τὴν ἐργασίαν των, Ἰσραηλῖται λαλοὶ ὡς γαλιάντρες, Ἀραπίνες βρώμικες, στρατιῶται δικοὶ μας περιεργοὶ καὶ ἐξεταστικοί, στρατιῶται Βούλγαροι βραεῖς καὶ ἀδιάφοροι, στρατιῶται Σέρβοι ἀργοκίνητοι καὶ ψυχροί, Τούρκοι βραδεῖς καὶ ἀφηρημένοι, Τούρμισσες τῶν ὁποίων ἡ φωνίτσα ἀκούεται μυστηριώδης πίσω ἀπὸ τὸν φρετζέ, παπάδες, χοτζάδες, χαχάμηδες, πωληταὶ σπέρτων, πωληταὶ σοκολάτας, πωληταὶ ἐφημερίδων, πωληταὶ τσιγάρων, πωληταὶ γραβᾶτων, προμηθευταὶ λευκῆς σαρκός, κατασκοπεύοντες τοὺς ξένους, ὅλοι αὐτοὶ συνωθοῦνται, διαγκωνίζονται, στριμώγωνται, καταπατοῦνται, ξενυχιάζονται, δὲν ζητοῦν συγγνώμην, δὲν γυρίζουν κἀν νὰ ἰδοῦν πίσω των, ἀλλὰ προχωροῦν, χωρὶς ἴσως οἱ περισσότεροι νὰ ξέρουν ποῦ πηγαίνουν, ἀλλὰ μόνον μὲ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ περάσουν τὴν ὁδὸν Σαμπρη-πασσᾶ, εὐχαρίστησιν ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν διὰ κάθε Θεσσαλονικέα.

Ὅταν πρὸς τὸ βράδυ ἡ ὁδὸς Σαμπρη-πασσᾶ κλείσῃ τὰ καταστήματά τῆς ὅλος ὁ πυρετός, ἡ ἐντασις καὶ ἡ ζωὴ τῆς πόλεως πέφτουν ἀποτόμως. Ὁ δρόμος ἐκεῖνος εἶναι νευρικὸν σύ-

στημα ὀλοκλήρον. Ἡ ἀδράνειά του ἰσοδυναμεῖ πρὸς καθολικὴν παράλυσιν.

Ἰδοῦ ἕως καὶ ἡ Ἑβραϊκὴ. Ἡ παρελκίσις τῆς ἀποτελεῖ θέαμα ὀλοκλήρον. Σημκιοστόλιστος καὶ φωταγωγημένη, ὡς θεωρητικὸν τὴν ἡμέραν τῆς καθελκύσεως, προχωρεῖ μεγαλοπρεπῆς καὶ ὑπερήφανος ἀπάνω στὰ πασουμάκια τῆς, μὲ τὰ χέριζ κρυμμένα κάτω ἀπὸ τὴν ποδιά.

Δὲν ὑπάρχει χρῶμα, ὑπόχρωσις, ἀπόχρωσις, διάχρωσις, παραλλαγή καὶ ποικιλία ἡ ὁποία νὰ μὴν ὑπάρχῃ ἀπάνω τῆς. Εἰς τὸ κεφάλι φορεῖ καίτι κυμαζόμενον μεταξὺ καλύπτρας, φεσίου, περιεφαλαῖας καὶ τσεμπεριού, τὸ ὅποιον ὑπὸς δὴποτε ἀρχίζει ἀπὸ βαθυπράσινον, περνᾷ ἀπὸ λαχανὶ καὶ καταλήγει εἰς βαθύτατον λαδί με μεγάλα κίτρινα στίγματα. Ἀκολουθεῖ ἕνα ἐπικνωφόρι φθάνον ὡς ψηλὰ εἰς τὸν λαιμόν, βαθυκόκκινον αὐτό, μὲ κρυφὰς λευκάς, μὲ κουμπιὰ κόκκινα καὶ κορδέλλες κίτρινες. Ἀπὸ τὸ περικόρμιον, τὸ ὅποιον εἶναι κόκκινον τῆς φωτιᾶς, ἐξορροῦν καὶ διευθύνονται πρὸς τὰ κάτω δύο γαλακτοφόρα ἐργαλεῖα ἄρτι ἀλμυθεῖσης ἀγγελάδος. Ἡ φούστα εἶναι μελιτζανιά, ἀλλὰ ἔχει καὶ καίτι πορτοκαλλί, ὀλίγον φυστικὴ καὶ μεγάλη ἀνθη μῶβ. Ἡ κάλτσες ἔχουν εὐτυχῶς μόνον ἕνα χρῶμα. Ἡ ἀποζήρμιος ἕως ἔρχεται μὲ τὰ πασουμάκια τῆς τὰ ὁποῖα εἶναι χρυσᾶ με κεντήματα βυσσινιά.

Ἀνάμεσα εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ χρώματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἔτοιμα ν' ἀλληλοσπαρχθοῦν μεταξὺ των, τὸ μόνον ἄχρον εἶναι τὸ πρόσωπον Δὲν εἶναι οὔτε λευκόν, οὔτε μελαχροινόν, οὔτε ρόδινον, οὔτε ὀχρόν. Εἶναι ἀπλούστατα ἄχρον. Ὁ μακαρίτης Ἀνδρέας Κορδέλλας, ὁ συγγραφεὺς τῆς «Χρωματολογίας» ὁ ὅποιος ἦτον αὐθεντία εἰς τὰ χρώματα, ἐξ ἄπικτος εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν θὰ ἠτοκτόνει ἀδυνατῶν νὰ προσδιορίσῃ τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου τῆς Ἰσραηλίτιδος.

Ἐννοεῖται ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ Ἑβραϊκὴ τοῦ λαοῦ. Εἰς τὴν τάξιν τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς εὐζωίας ὑπάρχουν ὅχι μόνον καλλοναί, ἀλλὰ καὶ τύποι ἐνθυμίζοντες τὸν ἀμιγέστερον Ἰσπανικόν, ὑπερτάτης λεπτότητος. Ἡ Ἰσραηλίτις κυρία ποῦ περνᾷ μὲ τὸ αὐτοκίνητον εἶναι πραγματικῶς ὡραία, κάτω ἀπὸ τὸ κομψὸν καὶ τεράστιον μακρὸν καπέλλο. Ἀλλὰ τὸ αὐτοκίνητον περνᾷ γρήγορα καὶ δὲν προφθάνει κανεὶς νὰ ἰδῇ τὴν ὡραίαν ἐπιβάτιδα καὶ ὁ ἐπισκέπτης μένει μὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅχι τῆς Ἑβραϊκῆς—καλλονῆς, ἀλλὰ τῆς Ἑβραϊκῆς—χρωματοπωλείου.

Τί συμβαίνει ἕως;

Ἐξῆφρα εἰς τὸν πολυθύρουτον δρόμον χύνε-

ται σιωπὴ, χιλιάδες κεφάλια ὑψώνονται, μύτες διευθύνονται πρὸς τὸν ἀέρα, πόδια ἀνασηκώνονται εἰς τὰ νύχια. Ἐνα αὐτοκίνητον περνᾷ. Εἶναι μέσα ὁ νικητὴς Διάδοχος. Ὅλοι θέλουν νὰ τὸν ἰδοῦν. Οἱ Ἕλληνες ἀποκαλύπτονται, οἱ Τούρκοι ἐπιτρέπουν ἐπὶ τέλους εἰς κάποιαν περιέργειαν νὰ ἐγκατασταθῇ προσωρινῶς εἰς τὴν ἀπαθῆ φάτσαν των. Οἱ Ἰσραηλῖται ἀνοίγουν τὸ στόμα. Οἱ στρατιῶται μᾶς στέκονται εἰς προσοχὴν.

Πίσω ἀπὸ ἕνα καφάσι ἔρχεται δαιμονιώδης θόρυβος γυναικείων συνομιλιῶν. Ἐξῆφρα ὁ θόρυβος πάυει ἀποτόμως, τὸ καφάσι ἐρημοῦται καὶ ἀπὸ τὸ πλάγιόν του παράθυρον ἐξορροῦν φυσιογνωμίαι ἐρευνητικαί, χανούμισσες χωρὶς γιασμάκι, πρόσωπα πλημμυρισμένα ἀπὸ περιέργειαν καὶ μάτια μαύρα, μάτια καστανά, μάτια γαλανὰ κατατρῶγου τὸ Διαδοχικὸν αὐτοκίνητον.

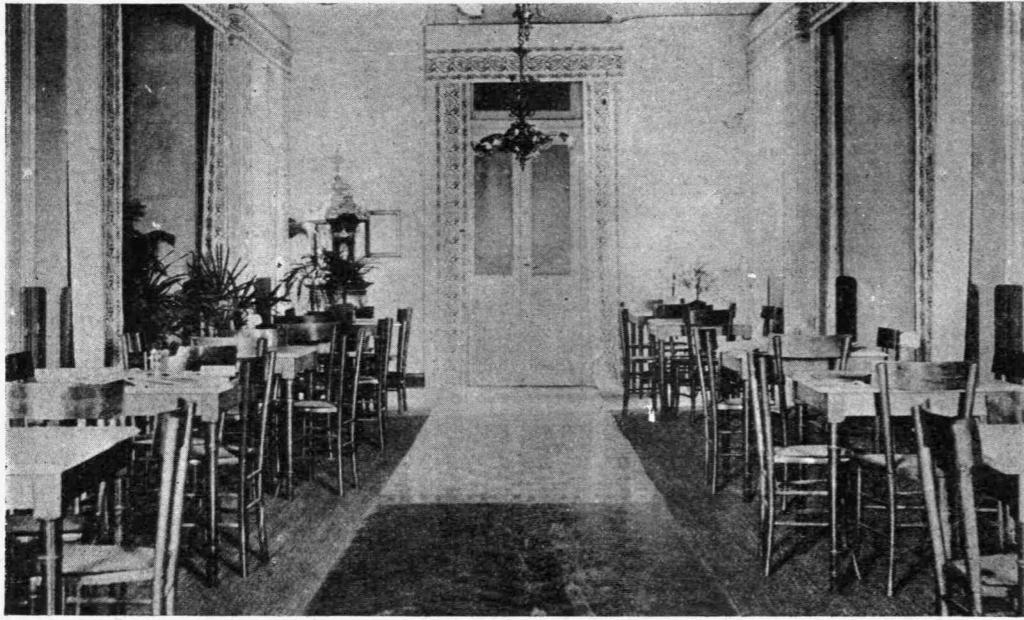
Ἐνας ὅμιλος Ἰσραηλιτῶν ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδιῶν εἰς τὴν γωνίαν ἀνακαλύπτει τὸν Διάδοχον. Ὅλοι τότε μιλοῦν μαζῆ, σπρώχνονται, διαγκωνίζονται, φωνάζουν, σκληρίζουν. Εἰς τὴν σύντομον αὐτὴν διάβασιν πρέπει ὅχι μόνον νὰ ἴδουν ἀλλὰ καὶ νὰ ψυχολογήσουν. Διὰ τοὺς ὑπολογιστικούς Ἰσραηλίτας ἐκεῖνο τὸ βλέμμα εἶναι ὀλοκλήρον σειρὰ ὑπολογισμῶν.

Ἀπὸ τὸν ὅμιλον ἔρχεται μία φράσις ἡ ὁποία ἐπαναλαμβάνεται εἰς ὅλους τοὺς τόνους τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς καὶ ἡ ὁποία ἀφοῦ ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὸν λάρυγγα ἐνός γηραιοῦ Ἑβραίου μὲ ἄσπρα γένεια καὶ μὲ γουνοφόρον μπινισί—ὡραίας ἀντιγραφῆς ἀρχαίου Βιβλικοῦ προφήτου—φθάνει ἕως τὸν λάρυγγα μιᾶς μικρᾶς Ἑβραιοπούλας μὲ μεγάλα ἠδυπαθῆ καὶ ἀμυγδαλωτὰ μάτια, μὲ χεῖλην σαρκώδη καὶ δροσερά.

Ἐπὶ τέλους τὸ αὐτοκίνητον ἐπέρσσε, ὁ δρόμος ἀναλαμβάνει τὴν συνειθισμένην του ὄψιν καὶ οἱ διαβάται τρέπονται πάλιν πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις, πιθανώτατα μὴ γνωρίζοντες καὶ οἱ ἴδιοι ποῦ πηγαίνουν, πάντως ὅμως μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἐπιβεβλημένην εἰς κάθε Θεσσαλονικέα ὑποχρέωσιν, νὰ περάσουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσύτερες φορές τὴν ὁδὸν Σαμπρη-πασσᾶ, τῆς ὁποίας—ἀλήθεια—καιρὸς εἶναι ν' ἀλλάξῃ τὸ ὄνομα.

Ἀλλὰ τί χρώματα εἶναι αὐτὰ ποῦ γυρίζουν στοὺς δρόμους! Παλέττα ζωγράφου ποῦ ἐπιστρέφει ἀπὸ πολύμηνον ἐργασίαν εἰς τὸ ὑπαιθρον, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχῃ ἀπάνω τῆς περισσότερα χρώματα.

Ἐδῶ, εἴμεθα εἰς τὴν Ἀνατολήν. Τὰ χρώματα φωνάζουν, κραυγάζουν, ξεσχίζουν τὴν ὄρασιν. Ἐρχονται στιγμὰι ποῦ αἰσθάνεται κανεὶς τὴν ἀνάγκην νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του γιὰ

Αΐθουσα τείου Λυκείου 'Ελληκίδων.

νά τὰ ξεκουράση. Ζωνάρι και φέσι καταφέρουν γρονθοκοπήματα εις τὸ ὀπτικὸν νεῦρον. Εἰς ἓνα μαγαζάκι τούρκικο ἕνας χαμάλης τοῦ λιμένος ἀγοράζει διὰ τὴν ὠραίαν του ὑφασμα—τὸ ὑφασμα ποῦ θὰ ἦτο ἡ χαρὰ και ἡ ἀγαλλίασις ἐνὸς πικαδύρου Ἰσπανικῆς ταυρομαχίας. Τὸ ὑφασμα εἶναι τόσο κόκκινον, τόσο ἐντυπωτικῶς κόκκινο, τόσο ἀγρίως κόκκινο, ὥστε θὰ ἐξηγρίωνεν ὄχι πλέον Ἀνδαλούσιον ταῦρον, γεμάτον ὀρμὴν, ἀλλὰ και ἀρνάκι τοῦ γάλακτος ἀκόμη.

Δὲν ὑπάρχει πράγμα ποῦ νὰ μὴν πωλῆται στοὺς δρόμους, και δὲν ὑπάρχει γλῶσσα ποῦ νὰ μὴν χρησιμοποιηθῆται πρὸς διαφήμισίν του. Ἀλλὰ ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐμπορικὴν Βαβέλ, ἐνοεῖται, ἐπιπλέον αἱ φωναὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁξεῖται, συριστικά, ἐπίμονοι, ἀμείλικτοι, καταδικαστικά, ὀχληρά, δαιμονιώδεις, εἶναι φύλλοι ποῦ τσιμποῦν ἐδῶ και ἔπειτα πετάγονται ἐκεῖ κάτω, εἶναι σφήκες ποῦ σφυρίζουν μὲ μανίαν, εἶναι κουνούπια ποῦ τὰ διώχνεις και ξανάρχονται. Κρανιον, τὸ ὅποῖον ἔπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ γρονθοκοπήματα ἀντέχει ἀκόμη, σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει νεῦρα, ἀλλὰ σιδερένια σύρματα.

Ἀλλὰ μέσα εις αὐτὴν τὴν νευρικὴν κίνησιν και τοὺς θορύβους, ἰδοὺ ἐπιβλητικὴ εἰκὼν γαλήνης, ἡρεμίας, σιγῆς, ψυχρότητος, ἐπιστημότητος και ὠμορφιάς, οἱ Κρήτες χωροφύλακες. Δύο-δύο, ἀκίνητοι ἢ προχωροῦντες μὲ ρυθμικὸν βῆμα, δὲν ἀνταλλάσσουν λεξιν, δὲν καπνίζουν, δὲν χειρονομοῦν, ἀλλὰ δεσποζοῦν μὲ ἀνάστημα, μὲ τὴν σεμνότητα, μὲ τὴν ἡρεμίαν,

και ἴσως πρὸ πάντων μὲ τὴν ἐπίσημον σιγῆν των, ὅλης τῆς κινήσεως και ὅλων τῶν θορύβων, ἀληθινὴ ἐκπροσώπησις μιᾶς σεμνῆς, ἐπιβλητικῆς και ἡρέμου πολιτείας.

(Ἀπὸ τὸ ὠραῖον βιβλίον τοῦ κ. Τσοκοπούλου:
Ἄπο τὸ πεδῖον τῶν μαχῶν).

Ἡ ΚΑΜΠΑΝΑ

Τοῦ Ρήγα Ραγιά

Ντίγκ! Ντάγκ!... Δὲν εἶν' ἡ αὐγερινὴ κομπάνα τοῦ ναοῦ,
Π' ἀγάλια ἀγάλια ἀργοῦσπνῆ τὴν κοιμισμένη εὐλάβεια.
— Εἶνε ἡ Καμπάνα ποῦ χτυπᾷ τὸ χεῖρ τοῦ Θεοῦ,
Σὰν ἀγριεὺς ὁ σίφουνας και χανονται καράβια...
Ντίγκ! Ντάγκ! Δὲν εἶν' ἡ πρωῒνῃ καμπάνα οοῦ ναοῦ.

Μὰ οὔτε ὁ ναὸς εἶνε στενὲς γραμμοῦλες σὲ χαρτί,
Ποῦ ἕνας τεχνίτης κόλλησε μὲ πέτρες και κοτρώνια.
— Εἶνε τοῦ Γένους τ' ἄφθαστο τὸ Κίτριον και πλατύ.
Ποῦ ἡ ἀρχαία ψυχὴ του πύργωσε γερὰ ὡς τὰ τῶρα χρόνια,
Και δὲν τὸ χῶρεσε μυαλό τεχνίτη και χαρτί.

Και τὰ κανδήλια σπάσε τα και σβῆσ' τῆς ζουγραφίας,
Και μὴ νογῆς τῆς ψαλμουδιῆς μπρὸς σὶδὸ κερὶ ποῦ λυώνει...
— Ἐνας Σωτήρας και Χριστός, μὲ Δόξα ὠμορφίης,
Σήμερ' ἀρπᾷ τὸν ἄνθρωπο και σὲ Θεὸ τὸν ἐψώνει,
Μακρονὰ ἀπὸ σμύρνης και γυαλιὰ κι' εὐχῆς και ζουγραφίης.

Κ' ἂν μὲς στοῦ τέτοιου τοῦ Ναοῦ τὴν πλοῦσια ἀπλοχωριά,
Κᾶτι ζητήση ἀδελφικά κᾶποια φωνὴ μεγάλη,
Εἶνε τοῦ Γένους ἡ καρδιὰ ἀπὸ χῶρες και χωριά,
Ποῦ τὸ δικὸ της σᾶς ζητᾷ, κι' εἶνε δικὸ σας πάλι,
— Παλιὸ στολίδι στοῦ Ναοῦ τὴν πλοῦσια ἀπλοχωριά.

Ντίγκ! Ντάγκ!... Δὲν εἶν' ἡ αὐγερινὴ καμπάνα τοῦ ναοῦ,
Π' ἀγάλια ἀγάλια ἀργοῦσπνῆ τὴν κοιμισμένη εὐλάβεια,
— Εἶνε ἡ Καμπάνα ποῦ χτυπᾷ τὸ χεῖρ τοῦ Θεοῦ,
Σὰν ἀγριεὺς ὁ σίφουνας και χανονται καράβια...
Ντίγκ! Ντάγκ! Δὲν εἶνε ἡ πρωῒνῃ καμπάνα τοῦ ναοῦ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΠΑΝΔΟΝΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΠΑΝΔΩΝΗΣ

Ἄριστοκράτης δημοσιογράφος! Ὅχι, διότι κατήγετο μόνον ἀπὸ ἐκτεκτὴν καὶ ἀρχοντικήν οἰκογένειαν, ἀλλὰ διότι εἶχε ψυχὴν καὶ αἰσθήματα καὶ τρόπους καὶ ἦθη ἀληθινοῦ ἀριστοκράτου!

Ἄριστοκράτης ὄχι βέβαια τοῦ κλασικοῦ τύπου. Ὅχι τοῦ μονέλου καὶ τῆς ἐπιτηδεύσεως, ἀλλὰ τοῦ ἀφελούς, τοῦ εὐγενικοῦ, τοῦ ὑποχρεωτικοῦ, τοῦ ἀκάκου ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος εἶχε τὴν ἀβρότητα κλομακθήμενης κυρίας, μὲ ἓνα τόνον bohème, ποῦ ὑπῆρξε κατὰ βάρθος τὸ κυριώτερον γνώρισμα τῆς φύσεώς του.

«Φιλῶ τὸ χεράκι σας» κυρία μου, αὐτὸς ἦτον ὁ συνειθισμένος χαιρετισμὸς του πρὸς τὰς κυρίας, ὑποθέτω δὲ πρὸς οἰανδήποτε γυναῖκα. Καὶ χεράκια ἐφιλοῦσε πραγματικῶς ὁ Σπανδωνῆς, ὄχι μόνον ἀπὸ κοντά, ὄχι μόνον ὅταν τὰ συναντοῦσε, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ τηλεφώνου καὶ διὰ τοῦ ταχυδρομείου καὶ διὰ τοῦ τηλεγράφου ἀκόμη.

Ἀβρός καὶ εὐγενικὸς πρὸς τὰς κυρίας, καθ' ὃν τρόπον εἶναι οἱ φανατικοὶ χριστιανοὶ ἐνώπιον τῆς Παναγίας, δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἀντικρῦσει γυναῖκα, χωρὶς νὰ ἀλλάξη ὄφρος, στάσι, ἐκφρασίν προσώπου, τόνον φωνῆς. Ἐγίνετο ἀμέσως ὁ ἰπότης ἄλλων χρόνων καὶ ἄλλων καιρῶν, τοῦ ὁποίου ὁ τύπος εἶναι, ἦτο καὶ θὰ εἶναι ἄγνωστος εἰς τὸν τόπον μας.

Τοιοῦτον τὸν ἐγνώρισκα πρὸ εἴκοσι χρόνων, ὅταν διὰ πρώτη φοράν μὲ ἐπεσκεφθῆναι νὰ μοῦ ζητήσῃ τὴν συνεργασίαν μου εἰς ἐναῖστορικὸν ἔργον, τὸ ὅποιον θὰ ἔγραφε διὰ τὰς Ἀθήνας, εἰς ἐκδοσὶν πολυτελεῖ, μὲ ὠραίας εἰκόνας, ἔργον σοβόρον, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκδοσὶν ἤρχισεν, ἀλλὰ, νομίζω, δὲν κατώρθωσε νὰ τελειώσῃ.

Καὶ τοιοῦτος ἦτο τὴν τελευταίαν φοράν ποῦ ἦλθε νὰ μὲ ἰδῇ πρὶν νὰ φύγῃ διὰ τὴν Αἴγυπτον. Ἐπήραμεν τὸ τσάι, αὐτὸς ἦ κ. Σπανδωνῆ καὶ ἐγὼ καὶ ὠμιλήσαμεν διὰ τὰς πολεμικὰς διαλέξεις, ποῦ θὰ ἔδιδεν ἐκεῖ κάτω, διὰ συνδυασμοὺς οικονομολογικοὺς, διὰ ζητήματα φιλολογικὰ καὶ γλωσσολογικά, καὶ ἐμάλωσαμεν ὀλίγον διὰ τὴν ἐκδηλωμένην προτίμησιν του πρὸς τοὺς ξένους συγγραφεῖς, μάλωμα ποῦ ἐπροκάλεσε μία πολυτελεῖς ἐκδοσις Ruskin ποῦ εὐρίσκετο ἐπάνω εἰς τὸ γραφεῖον μου.

Ἀλλὰ μάλωμα μὲ τὸν Σπανδωνῆ ἦτο ἡ πλέον ἀβρά καὶ ὑποχωρικὴ συζήτησις, ποῦ ἤμπορεῖ νὰ γίνῃ μετὰ δύο συναδέλφων. Ἐπειθετο ἡ ὄχι, ὑπεχώρει πάντοτε κατὰ τρόπον, ὥστε καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι νὰ μένουν εὐχα-

ριστημένοι. Καὶ δι' αὐτὸ νομίζω, ὅτι ὁ Σπανδωνῆς εἶναι ὁ μόνος δημοσιογράφος, ποῦ δὲν ἐπειραξέ ποτε κανένα, ποῦ δὲν ὕβρισε, ποῦ δὲν ἐμάλωσε, ἀκόμη καὶ ὅταν τὸν ἐπειραζαν καὶ τὸν ἐπίκραιναν.

Καὶ ἡ πικρὴ καὶ αἰ ἀπογοητεύσεις δὲν τοῦ ἔλειψαν βέβαια τοῦ ἀτυχοῦς αὐτοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ζωὴν. Διότι κατὰ βάθος ὁ Σπανδωνῆς ἦτο ἀτυχὸς ἀνθρώπος. Εἶχεν ὅλα τὰ ἐφόδια, τὰ προτερήματα, τὰς εἰδικότητάς μαζὴ μὲ μίαν ἀκατάβλητον ἐργατικὴν σπουδὴν μὲ τὰ ὁποῖα ὄφειλε νὰ προοδεύσῃ, νὰ γίνῃ ἀνεξάρτητος, νὰ φθάσῃ ἐκεῖ ποῦ ἔφθασαν ἄλλοι συναδέλφοι του ὀλιγότερον ἴσως προικισμένοι ἀπὸ αὐτόν.

Καὶ ὁ Σπανδωνῆς δὲν ἔφθασε. Ὁ Σπανδωνῆς ἔμεινεν ὁ bohème τῶν γραμμάτων, καὶ ὁ bohème δημοσιογράφος ποῦ ἐσκορποῦσε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς στήλας Ἐφημερίδων, εἰς βιβλία, εἰς φυλλάδι. εἰς ἐπιθεωρήσεις, εἰς θεατρικὰ ἔργα, τὸ πνεῦμα του τὸ ἀνεξάντλητον καὶ τὴν ψυχὴν του τὴν πάντοτε νέαν καὶ πάντοτε ἕλην ζωὴν καὶ ἐνθουσιασμόν. Ἦτο τὸ ἀκούραστο πουλὶ τῶν γραμμάτων, ποῦ ἐπετοῦσε ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον καὶ ἐψάλτε τὴν ζωὴν ὑπὸ ὅλας τὰς μορφάς, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν κεφαλὴν του ἀπὸ τὰς καταγίδιας καὶ τὰς τρικυμίας τῆς ζωῆς.

Ἐλέχθη καὶ ἐγράφη ὅτι δὲν τὸν ἔμελλε διόλου, καὶ ὅτι ἦτο εὐτυχέστατος. Νομίζω τὸ ἀντίθετον. Ἄλλ' ἦτο ἀληθινὰ εὐγενὴς ἀνθρώπος, ὥστε νὰ κρατῇ διὰ τὸν ἑαυτὸν του τὰς λύπας του καὶ νὰ παρουσιάσῃ πάντοτε πρὸς τοὺς ἄλλους πρόσωπον ἀνθρώπου εὐχαριστημένου. Ὅπως δὴποτε εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν ἐκουράζετο, δὲν ἀπεθαρρύνετο, καὶ ὅτι ἀπέθανεν εὐτυχῆς, διότι εἰς ἡλικίαν συνήθως ἐξαντλήσεως, αὐτὸς ἀπέθανε νέος εἰς ἐργατικὴν καὶ δράσιν χωρὶς νὰ γνωρίσῃ τὴν παρακμὴν χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ τὸν πόνον καὶ τὴν λύπην τοῦ θανάτου.

K PAPPEN

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ

Δ'.

Μὰ γὰρ νὰ τὰ νοιώσωμε αὐτὰ ἔπρεπε νὰ ἔχομε ἰδανικά· καὶ ἰδανικά δὲν ἔχομε. Γι' αὐτὸ καὶ ὡς ἔθνος δὲν προκόβομε.

Λόγια παχιά καὶ μεγάλα λέμε ὅλοι. «Ἵπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος», εἶναι λέξεις ποῦ ἀπὸ μωρὰ μαθαίνομε νὰ παραχαλίζομε μὲ τὸνο καὶ μὲ χειρονομίες. Δὲν τίς αἰσθνομάστε ὅμως.

Ὅταν πρόκειται τὸν ἑαυτὸ μας νὰ τὸν παραμερίσομε ἐμπρὸς σ' ἓνα ἔθνικὸ συμφέρον, μὰς φαίνεται πρᾶμα ἀδύνατον. Ὅταν πρόκειται τ' ἀγόρια μας νὰ τὰ δώσομε στὴν πατρίδα, κλαίμε καὶ δερνόμαστε. — «Κι' ἀμὲ σὰ μοῦ σκοτώσουν ἐμένα τὸ παιδί μου, μήπως θὰ μοῦ τὸ δώσει πίσω ἡ πατρίδα;»

Τὸ ἀγόρι μας τὸ κάνομε ἀξιωματικὸ γιὰ νὰ παίρνει τὸ μισθὸ καὶ νὰ μὴ δουλεύει· τὸ κορίτσι μας τὸ παντρεύομε μὲ ἀξιωματικὸ γιὰ νὰ πηγαίνει στοὺς χοροὺς τοῦ παλατιοῦ. Οὔτε στὸ ἀγόρι μας ὅμως, οὔτε στὸ κορίτσι μας δὲ μαθαίνομε πὼς ὅλοι ἀνήκομε στὴν πατρίδα πρὶν ν' ἀνήκομε στὴν οἰκογένεια, πὼς δὲν ὑπάρχει θυσία, εἴτε ὕλική εἶναι εἴτε ἠθική, ποῦ νὰ μὴν εἶμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τὴν κάνομε στὴν πατρίδα.

Ὅταν * στὸν ἀξιοθρήνητο πόλεμον τοῦ 97 μαζεύτηκε στὰς Ἀθήνας ἡ ντροπισμένη φυγὴ τῆς Λάρισσας, μιὰ βγήκε φωνὴ ἀπὸ τὰ στήθη ὅλων τῶν γυναικῶν. — «Ἄχ! καὶ πόσοι νὰ σκοτώθησαν!» Σὲ καμμιά γυναίκα ψυχὴ δὲ γεννήθηκε ἡ ἄλλη, ἡ πιὸ μεγάλη, ἡ ἔθνικὴ ἀνησυχία. — «Τοῦλάχιστον νὰ χύθηκε αἷμα ἀρκετό, ποῦ νὰ ἔπλυνε τὴν ἔθνικὴ ντροπή;»

Τὸ παιδί τῆς σκέφθηκε κάθε μητέρα, κάθε γυναίκα σκέφθηκε τὸν ἄντρα τῆς, τὸν πατέρα, τὸν ἀδελφὸ τῆς. Τὴν πατρίδα ὅμως, τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἔθνους, ἀξιοπρέπεια ποῦ σύρθηκε στὴ λάσπη καμμιά Ἑλληνίδα ἀκόμη δὲν πρόφθασε νὰ τὴ συλλογιστεῖ.

* *

Κάποιος κύριος ἀνεξάρτητος, πλούσιος μάλιστα, μοῦ ἔλεγε μιὰ μέρα πὼς δὲ θέλει πολλὰ παιδιά, γιατί ἐννοεῖ τὰ παιδιά του νὰ «καλοζήσουν». Ἐκκενὰ τὴν παρατήρησιν πὼς ἔχει τὰ μέσα νὰ δώσει τὴν καλύτερην ἀνατροφήν στὰ παιδιά του, ὅσα καὶ ἂν εἶναι. — «Τί ἀξίζει», μοῦ ἀποκρίθηκε, «ἂν δὲν τοὺς ἀφήσω καὶ χρή-

* Ὅταν ἔγραφε τὸ βιβλίον τῆς αὐτὸ ἡ κ. Π. Δέλτα δὲν εἶχαμε ἀκόμη ἀνακτήσει τὸ γόητρον τὸ ὅποιον εἶχε χαθῆ εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 97, καὶ δὲν εἶχε πιστοποιηθῆ ὅτι αἱ Ἑλληνίδες μητέρες ἤλλαξαν καὶ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἠδύνατο νὰ κάμῃ τὰ θαύματα ὅπου ἔκαμεν.

ματα ἀρκετὰ γιὰ νὰ χαροῦν τὴ ζωὴ;» Καὶ πρόσθεσε. «Μιὰ ζωὴ τὴν ἔχομε πρέπει νὰ τὴ ζήσομε εὐχάριστα».

Τὰ λόγια τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἐκφράζουν ἐκεῖνα ποῦ οἱ περισσότεροι ἀπὸ μὰς σκεπτόμαστε. Γιὰ τὰ κορίτσια μας καὶ τ' ἀγόρια ζητοῦμε ὄχι «χαρά», ποῦ θὰ ἦταν εὐγενικὸ καὶ μεγάλο ἰδανικόν, ἀλλὰ τὰ μέσα γιὰ νὰ συνάξουν «χαρὲς» ὅσες ἐπιθυμοῦν δηλ. νὰ δύνουν χοροὺς, νὰ φοροῦν ρούχα καμωμένα στοὺς πρώτους ραφτάδες, νὰ ἔχουν ἀμάξια καὶ αυτοκίνητα, νὰ παίζουσαν χαρτιά, νὰ παραλοῦν ὅσο τὸ τραβᾷ ἡ καρδιά τους.

Νὰ τὰ μεγαλώσομε ὅμως τὰ παιδιά μας μὲ τὴ γνώση πὼς δὲν ἦλθαν στὸν κόσμον γιὰ νὰ διασκεδάσουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ βάλουν καὶ κεῖνα τὴν πέτρα τους στὸ μεγάλο κτίριον τῆς ἀνθρωπότητος, οὔτε τὸ σκεπτόμαστε, μιὰς καὶ μὴ ζέψκαμε ἀρκετὰ χρήματα γιὰ νὰ ζήσομε ἀνεξάρτητα. Ἡ ἰδέα πὼς ἡ ζωὴ μας δὲ μὰς ἀνήκει, παρὰ ἀνήκει στὴν ἀνθρωπότητα, στὴ φυλὴ, στὸ κράτος μας, πὼς χρεωστοῦμε ὅλοι νὰ συνεισφέρωμε σὲ γενικὰ συμφέροντα καὶ μὲ τὸν νοῦ καὶ μὲ τὸν κόπο καὶ μὲ τὴν ἐνέργεια, μιὰς ποῦ τὰ μέσα τῆς ζωῆς μας εἶναι ἀσφαλισμένα, δὲ μὰς χωρεῖ στὸ κεφάλι. Μόλις κάνομε χρήματα, δηλαδή μόλις βρεθοῦμε σὲ θέσιν νὰ ὠφελήσομε πρακτικὰ τὸν τόπον μας, ριχνόμαστε στὴ δικασκίδα, στὴν καλοπέρασιν, στὶς μικρὰς καὶ ταπεινὰς χρεῖς ποῦ δίνει τὸ χρῆμα, δηλαδή ὄχι μόνο παύομε νὰ παράγομε, νὰ ὠφελούμε, ἀλλὰ καὶ σπαταλοῦμε ἄχρηστα, γιὰ ἀτομικὰς μὲς μικροεὐχαριστήσεις καὶ ματαιότητες, τὸ πολῦτιμο αὐτὸ χρῆμα ποῦ τὴν ἀνάγκη τὸ ἔχει ὁ τόπος μας· ἂν εἶχαμε καὶ μερικὸς πιὸ εὐγενικοὺς πόθους ὅσο ἦμασταν φτωχοί, τοὺς χάνομε μὲ τὴν καλοπέρασιν, καὶ τὰ παιδιά μας τὰ μεγαλώνομε μὲ τὴ δίψα τῆς πολυτέλειας.

Καὶ ἀκόμη καὶ ἂν δώσομε γιὰ γενικοὺς σκοποὺς, τὸ κάνομε καὶ κείνο γιὰ ἐπίδειξιν· ἀφοῦ χορτάσομε, δηλαδή, πολυτέλεια καὶ καλοπέρασιν, λαχταροῦμε καὶ τὴ φιλοδοξίαν νὰ δοῦμε τ' ὄνομά μας χαραγμένον στὸ μάρμαρον, μὲ χρυσὰ γράμματα, πάνω σὲ κανένα φιλανθρωπικὸν κατάστημα, ποῦ θὰ τὸ ἀπαθανατίσει. Αἰγοὶ ὅμως ἀπὸ μὰς σκεπτόμασταν ποτὲ νὰ βοηθήσομε γενναῖα καὶ σιωπηλὰ ἓνα ἔθνικὸν σκοπὸν ὅπου τ' ὄνομά μας δὲν θὰ φανεῖ καὶ ὅπου δὲ θὰ μαζέψομε τοὺς εὐκολοὺς ἐπαίνοους τοῦ κοσμάκη.

Δὲ νοιώσομε τὴ λαχτάραν ν' ἀναπτύξομε τὰ ἰδανικά μας καὶ κείνα τῶν παιδιῶν μας, νὰ τ' ἀνεβάσομε πάνω ἀπὸ τίς κοινωνικὰς μικροε-

χαριστήσεις! Και όμως τί έμορφότερο ιδανικό για τους γονείς που αφήνουν στα παιδιά τους τὰ μέσα να ζήσουν ανεξάρτητα, τί έμορφότερο όνειρο παρά να δούν τὰ παιδιά αυτά να ζοδεύουν τίμια και υπερήφανα τή δύναμή τους, τήν ανάπτυξη, τήν ενέργεια, τή ζωή τους όλη στο κοινό συμφέρον του έθνους των;

Από τὸ βιβλίον τῆς κ. Δέλτα

ΠΟΥΞΕΝΗ ΤΣΙΤΣΕΚΛΗ

Και πάλιν νέος θάνατος και νέα λύπη. Αλλά αυτή έντελώς ήσυχη, και ήρεμη, σαν κάτι που έχει μέσα του τήν παρηγορίαν και τήν ανακούφισιν. Είναι φυσικόν φαίνεται εις τήν ανθρώπινη ψυχήν να πονή για τήν ζωήν που χάνεται, όταν έχη τήν δύναμιν ακόμη κατι να κάμη και κατι να δημιουργή καλό ή χαράν ειτε για τόν εαυτόν της είτε για τους άλλους.

Για τήν ζωήν όμως που ήτο θάνατος, που έσκόρπιζε πόνον και λύπην, που ήτον ανίκανη πλέον να χαρή και ανίκανη να ώφελήση, ο θάνατος είναι ο μεγάλος φίλος που σκορπίζει τήν ήσυχίαν και τήν γαλήνην. Για τόν θάνατον αυτόν όλοι αισθάνονται συμπάθειαν και λύπην γλυκεράν, που φέρει μαζή της τήν παρηγορίαν και τήν ανακούφισιν.

Η Πολυξένη Τσιτσεκλή πρό πολλού καιρού ήτον μια πεθαμένη μέσα εις τήν γύρω της ζωήν. Αδελφή μεγαλύτερα της νεκράς που εκλαίμεν προχθές, ήτον ακριβώς τὸ αντίθετον του χαρακτήρος, της ζωτικότητας, της υγείας εκείνης. Τὰς είχα γνωρίσει και τὰς δύο τήν ιδίαν περίπου εποχήν.

Η μεγαλύτερα ήλθε να εργασθῆ μαζή μας και είχε βάλει όσην δύναμιν είχε μέσα της εις τὸ έργον της Έπαγγελματικῆς μας Σχολῆς. Αλλ ή δύναμις αυτή ήτο μία ευσυνείδητος μετριοπάθεια, μία μακροθυμία και κηλοσύνη και επιείκεια, χαρίσματα αυτά πολύτιμα δι' έργα που μόλις δημιουργούνται, μόλις γίνονται, μόλις διαπλάσσονται και απαιτούν ήρεμίαν πνεύματος και προσοχήν και έφεκτικότητα.

Η Πολυξένη Τσιτσεκλή υπήρξε δι' αυτό πολύτιμος, έτοιμη πάντοτε να υπηρετήση όπου έτάσσετο, να εκτελέση ό,τι της διεγράφετο, να υπομένη εις κάθε δυσκολίαν, να μήν κόβη βέβαια γορδίουσ δεσμούς όπου έπαρουσιάζοντο, αλλά και να έξομαλύνη και άπλοποιή τὰ μικρά ζητήματα, πάντοτε επιφυλακτική, πάντοτε καλή και ευγενής, πάντοτε στρατιώτης ακούραστος και ύπομονητικός του καθήκοντος.

Επί δέκα περίπου κατά σειράν χρόνια εργάσθη τακτικά, μεθοδικά, ήσυχα εις τήν έφορίαν της Ραπτικῆς της Έπαγγελματικῆς μας σχολῆς, μετριοπαθῆς, ταπεινόφρων, σχεδόν δειλή εις τὸ να επιφέρη γνώμην άτομικήν, αλλά όχι δια τούτο όλιγώτερον πολύτιμος συνεργάτις εις τὸ έργον, που τόσας είχε τὰ υπερνικήση δυσκολίας εις τὰς αρχάς, και τόσας να υπερπηδήση εμπόδια.

Ευθύς ως άλλη κυρία άπουσίαζε και άδυνατούσε δι' οίονδήποτε λόγον να εργασθῆ ή ένδεδειγμένη γενική αναπληρώτρια ήτον ή αοίδιμος Πολυξένη Τσιτσεκλή, ή οποία δέν ήξεύρη να ειπή όχι, όπως συνήθως δέν ήξεύρουں όλοι οι άδύνατοι, οι μαλκκοί, οι ήπιοι ή όλιγον ίσως άσθενικοί χαρακτήρες.

Αλλως τε και μεταξύ όλων μας ήτο ή πλέον έλευθερα οικογενειακῶν και κοινωνικῶν ύποχρεώσεων. Αγαμος, ζωσα πλησίον άγκλωμένων συγγενῶν δέν είχε φροντίδας οικιακάς, όπως και εις ελάχιστα πλέον ύπεβάλλετο κοινωνικά καθήκοντα ένεκα της προκεχωρημένης ηλικίας της και τῶν φύσει όχι πολυ κοσμικῶν συνηθειῶν της.

Αλλως τε εις τόν ευρύτατον μόνον κύκλον αδελφῶν και άνεψιῶν είχαν ολόκληρον κόσμον συγκινήσεων, αγάπης και ενδιαφέροντος, και εις τόν κόσμον αυτόν φυσικά εδαπανούσε με γενναϊότητα τους πολυτίμους θησαυρούς της ωραίας και ευγενικής ψυχῆς της.

Ο θάνατός της ή μάλλον τὸ μαρτύριον της ζωῆς της έσυντομεύθη από τόν αϊφνίδιον θάνατον της άγκλημένης της αδελφῆς Ευκνήϊας Έμπεδοκλή, τήν ζωήν και δράσιν της οποίας παρακολουθοῦσε με ύπερηφάνειαν και με αγάπην όχι πλέον αδελφῆς μόνον, αλλά κατι σαν μητέρασ τρυφεράσ δια τήν πάντοτε νέαν και άμμαιν εκείνης φύσιν.

Ο θάνατός της τήν κατέπληξε, διότι της άποσπούσε τὸ τελευταίον μέρος που τήν συνέδεε στενώτερα με τόν κόσμον αυτόν, τόν τελευταίον σύνδεσμον με τὸ μακρὸ και κοινόν παρελθόν, τὸ κεφάλαιον αυτό τῶν κληρονομικῶν αναμνήσεων που έμεναν ακόμη εις τήν ζωήν της τήν νεκρωμένην. τὸ μόνον νῆμα από τὸ όποϊον εκρέμετο κατι σαν όνειρον της ζωῆς αυτής που σιγά και ήρεμα έτελειωνε με τὸ φῶς αυτό ως τελευταίαν αναλαμπήν. Τὸ φῶς έσβυσεν αϊφνης άπότομα και ή ζωή που δέν είχε πλέον κανένα σκοπόν, έσβυσεν ήσυχα, ήρεμα και ειρηνικά.

K. PAPPEN

Ο δολοφονηθείς Σεφκέτ πιασῶς

ΕΡΩΣ — ΗΡΩΣ

Η βάρκα άραγμένη στην άκρογιαλιάν, ή μπρούμα δεμένη έξω εις ένα βράχον, δίπλα εις τήν άμμου του χειμαδιου, πάρα πέρα από τὸ μικρὸ Μουράγιο της Πιάτσας, κάτω από τόν βραχώδη κρημνόν του Πανωμαχαλά.

Και ο μικρός ναύτης, ο Γιωργῆς της Μπούρμπαινας, έξαπλωμένος επάνω εις τήν πρύμνην, με μίαν βελόντσαν τυλιγμένος, βωβός, ακίνητος, με ανοικτά τὰ όμματα, σπινθηρίζοντα εις τὸ σκότος ώμοιάζε με τόν δράκον του παραμυθιου, κατά τουτου, ότι έκοιμάτο με ανοικτῶν τὸ όμμα.

Δέν εξήρχετο στεναγμός ούτε πνοή από τὸ στόμα του. Τὸ στηθός του δέν έκοιποῦτο. Θα έλεγες ότι άνέπνεε προς τὰ έσω, ότι έξη μόνον ζώην ενδόμυχον.

Είχαν περάσει τὰ μεσάνυκτα πρό πολλου. Ολίγα φῶτα έφάνιντο ακόμη λάμποντα άμυδρῶς εις τους φεγγίτας τῶν οικιῶν, ολόγυρα, σιμά εις τήν άκρογιαλιάν. Γαλήνιος ή θάλασσα έκοιμάτο, και μόνον εις τήν άκροπελαγιάν ως ρογγάλισμά της έρρόχθως έφλοίσβιζε μελαγχολικῶς φωσφορίζων τὸ κύμα. Και ή βάρκα ελιγνίζετο ελαφρά, ως δια της άπαλωτέρας μητρικής θωπέϊας. Και ο φωσφορισμός του κύματος άπήντα εις τόν σπινθηρισμόν του όμματος του ναύτου. Ητο καρφωμένον, έμπηγμένον άπενῶς τὸ όμμα του εις έν σημεϊον, εις μίαν οικίαν, ύψηλά, όχι μακράν, επάνω από

τους βράχους. Άνοικτά ήσαν τὰ παράθυρα, αι ύαλοι κλεισμένοι, φῶς μέγα έφεγγεν εις τὰς ύαλους. Και έβλεπες συχνά εις τὸ φῶς εκείνο σκιας κινουμένας, φευγούσας εικόνες, πρόσωπα και ινδάλματα. Ο μικρός ναύτης εκύτταζεν άπλήστως, και δέν άνέπνεεν ούτε έμορμούριζεν.

Ηκουε μετά πολλούς άλλους κρότους και ήχους και μετά ύπνους και όνειρα και νευρικούς τιναγμούς, ήκουε πότε πότε σιγῶντα και πάλιν θορυβούντα δια μακρῶν βιολιά, λαγούτα, λαλούμενα. Και ένωτίζετο ρυθμικόν κρότον χοροῦ, και ένηχεϊτο άσματα και εκδηλώσεις χαρῆς και ευθυμίας. Και όλα του έφάνινοτο άσυνάρτητα, ακατάληπτα και βόμβος άναρβρος ήχει εις τὰ ὠτά του. Δι' αυτόν δέν υπήρχε πλέον ήσυχ, ούτε φθόγγος ούτε ήχος, ικανός να εκφράση τὸ τί ύπέφερε.

Του είχεν ειπει άποβραδῆς ο κυβερνήτης της βάρκας, ο καπετάν Κωνσταντῆς ο Σιγουράντσας.

— Αῦριο, πρωτ πρωί, με τὸ καλό, έχουμε ναῦλο. Θα τους κουβλήσουμε πέρα (έδειξε τήν συνοικία επάνω εις τόν βράχον, και είτα εκάμε κυματοειδή κίνησιν της χειρὸς προς δυσμάς). Νάχης τὸ νοῦ σου.

— Ποιανούς θα κουβαλήσωμεν; ήρώτησεν ο μικρος ναύτης.

— Δέν ξερω τί ώρα θα ξεμπερδέψουνε, επανέλαβεν ο κυβερνήτης, δεικνύων επιμόνωσ τήν συνοικίαν. Μπορεί να μάς σηκώσουν τὸ ταχύταχύ, πριν φέξη. Νάχης τὸ νοῦ σου.

— Ποιοι είναι που θα μάς σηκώσουν; ήρώτησε πάλιν ο Γιωργῆς.

— Καλά είναι να πλαγιόσης μες τή βάρκα. Θέλης πάλι να πάς στη γρηά σου να κοιμηθῆς; πριν χαράξη, νάσαι στο πόδι, άμα βγῆ ο αστέρας. Τάχατες πῶς ντρέπεται ή νύφη, κατάλαβες να τήν καρβώσωνε, να κινήση από τὸ χωριό μερα μεσημέρι. Νάχης τὸ νοῦ σου.

— Ποιά νύφη; ήρώτησε με χάσκον τὸ στόμα ο Γιωργῆς.

Αλλ' ο Σιγουράντσας άπῆλθε, χωρίς ν' άπαντήση.

Ο μικρός ναύτης δέν ήτο ένήμερος εις όλας τὰς εϊδήσεις και εις όλα τὰ συμβάντα του χωριου. Έταξείδευε δύο φορές τήν εβδομάδα, μικρά ταξειδάκια, πότε κατά διμηνίαν έν μακρότερον, τὰ όποια όλα ο καρaboκύρης του, ο καπετάν Κωνσταντῆς, περιέγραφε δι' επιρημάτων ως εξῆς: Πότε πέρα, πότε αντίκρυ, πίσω, μέσα, πάνω, πότε κάτω. Μίαν φοράν, χαριζόμενος εις ένα χερσαϊον, ευηρεστήθη να επεξηγήση τι έσήμαινον ταῦτα: Η πέρα στα χωριά, ή αντίκρυ στο Γριπονῆσι, ή πίσω στην

Κεραρά, ή μέσα στη Στυλίδα, ή επάνω στη Σαλονίκη, ή κάτω στον Πειραιά.

Ο Σιγουράντσας είχε κάμει πολλά ταξείδια, και πριν περάσει στα χαρτιά κυβερνήτης με την φελούκαν αυτήν, είχε φάγει την θάλασσαν με την φούχτην. Απέκτησε δύο ή τρεις βρατσέρους ιδιόκτας του, έπειτα έξω ή έβούλιαζε και με τας τρεις, και τώρα ήτο μόνον δια τὰ «χαρτιά» καρβοκύρης. Η βάρκα αυτή, ή Έλεούσα, όπως τηνώνομαζαν, ήτο κτήμα του Γιωργή του Μπούρπα. Την είχεν αποκτήσει με τους κόπους του, όχι από κληρονομίαν, ούτε από στραβού δικθόλου, ούτε από κελεπούρι. Μικρός-μικρός, από τότε που έγύριζε ξυπόλητος, μ' ένα βρακί αιωνίως ανασηκωμένον ως τὰ γόνατα, μ' ένα υποκάμισον έως τους άγκωνας ατακουμπωμένον, κρατών μικρόν γάντζον με κλαμιάν, τον όποιον παρ' όλίγον θά έχρειάζετο να μάθη ο ίδιος την γύφτικην τέχνην δια να τον κατασκευάση, αφού επί έβδομάδας και μήνας έπρακαλούσε τον Γιαλαδίτσαν, τον γύφτον του ναυπηγείου, να του τον φτιάξη, προσφέρων αυτός τό σίδηρον, τό όποιον είχε κλέψει από τον πεσμένον έξω σκελετόν μιας σκούνας, και δέν τον έπειθε τέλος, μετά πολλά μίαν Κυριακήν πρωί, επέτυχεν να τον εύρη ξεμέθυστον, και τον κατάφερε να σφυρηλατήσει τό σίδηρον, αναλαβών αυτός να δουλεύη τας φύσας, και ούτω ήξιώθη ν' αποκτήσει γάντζον από τότε, λέγω, που έγύριζε με τον γάντζον του από άκρογαλιάν εις άκρογαλιάν, θαλασσωμένος μέχρι μηρών και βουβώνων, κυνηγών τὰ όχταπόδια, έβγάζων κοχύλια και σκολήκια, δια δολώματα, πηγαίνων ως μουτσος με έλαις της βάρκις και της ψαροπούλας, από τότε είχεν άρχισεν να πιάνη λεπτά. Και είκοσαετής ήδη είχεν αποκτήσει την βάρκαν αυτήν με τον ιδρωτά του.

(Ακολουθεί)

ΠΩΣ ΝΑ ΕΝΔΥΩΜΕΘΑ

Αυτό είναι τό μυστικόν της χάριτος και της κομψότητος, είναι αληθινή επιστήμη, ή όποια κάποτε είναι έμφυτος, αλλά πάντως έχει ανάγκη μελέτης και σπουδής, που ήμπορεί μεν να φκίνεται επιπολαία, πραγματικώς όμως έχει ουσιώδη σημασίαν δια τήνευτυχάντηςγυναϊκός.

Η ώραιοτέρα γυναίκα του κόσμου κκκοντυμένη ήμπορεί νάβφνη γελοία. Η άσχημότερη ντυμένη με χάριν και με γούστο είναι άνεκτή. Η παλαιά θεωρία ότι ή έμμορφία δέν έχει ανάγκη από άλλα συμπληρώματα

δέν έχει πέρασιν, άλλ' ούτε ότι αι άρεται μιας γυναικός της άρχουν δια στολισμόν. Όλα αυτά είναι καλά, αλλά ο Ναστραδίν Χότζας μόνον με την ώρικήν γούνην του έγινε δεκτός εις τό γεύμα που ήτο προσκεκλημένος.

Η ιστορία της γούνας επαναλαμβάνεται εις όλας τας εποχάς της εξέλιξεως του πολιτισμού, άνδρες και γυναίκες δέ καλόν είναι να την λαμβάνουν υπό σημασίαν, ως μίαν των άπαρακλιτήτων συνθηκών της εύχαρίστου ζωής.

Και πρώτον δέν άρκει κανείς να παρακολουθεί την μόδα, δια να ένδύεται καλά. Η μόδα παρουσιάζεται υπό πολλές μορφάς και από αυτές όφείλομεν να εκλέγωμεν ότι πηγαίνει με τον τύπον της μορφής μας, με την ηλικίαν μας, με τό χρώμα μας και με την σωματικήν κατασκευήν μας. Έδώ έγχειται όλη ή τέχνη και όλη ή δύναμις της έπιτυχίας.

Όρος σημαντικώτατος μετά την άρχήν αυτήν είναι να μη προηγούμεθα, αλλά να παρακολουθούμεν την μόδα, όταν πλέον καθιερωθή και ο κόσμος την συνειθίση. Την άρχήν της μόδας, ή όποια συχνά παρουσιάζει απότόμους αντίθεσεις και μεταβολάς παρουσιάζουν συνήθως αι γυναίκες του θεάτρου και αι γυναίκες του ήμικόσμου, αι όποια θέλουν ν' έπισύρουν την προσοχήν του κόσμου. Έπειτα αφού αποκαθαρισθή από τας υπερβολάς μεταβίνει ή μόδα εις τας ώραιοτέρας νέας γυναίκας, ιδίως εκείνας που έχουν μίαν κάπως επιφανή θέσιν εις την κοινωνικήν ζωήν, που φημίζονται δια την χάριν και καλαισθησίαν των.

Έπ' αυτόν είναι δύσκολον κάπως να γείνη ή σπουδή της μόδας και να μελετήση τό πολύ κοινόν των γυναικων τί θα πάρη και τί θα άφίση. Η τάξις των γυναικων αυτών ένδύεται εις τας μεγάλας ραπτριάς και κκμμιζά φορά μίαν πτύχωση, ή ένα σήκωμα αν δέν έχει την χάριν που πρέπει και που του δίδει ή πεπειραμένη ράπτρια, γίνεται γελοϊον.

Κάθε γυναίκα έν τούτοις όφείλει να ακολουθήση εις την κατά καιρούς ένδυμασίαν της ώρισμένης άμεταβλήτους άρχάς, αι όποια ήμπορουν να συνοψισθουν εις τας εξής:

Α'). Οτι ή μόδα ή όποια πηγαίνει εις την λεπτήν γυναίκα και αναδεικνύει τας ώρικής σωματικές γραμμάς της δέν ήμπορεί να πηγαίνη εις την παχέαν.

Β'). Η μόδα που πηγαίνει εις την ύψηλήν δέν πηγαίνει εις την κοντήν.

Γ'). Η μόδα και τὰ χρώματα που πηγαίνουν εις την ξανθήν δέν πηγαίνουν εις την μελαχροινήν.

Δ'). Η μόδα και μάλιστα τὰ χρώματα που

πηγαίνουν εις την νέαν δέν πηγαίνουν εις την γορήν.

Ε'). Η μόδα που πηγαίνει εις την πλουσίαν που κάμνει δια κάθε εποχήν 5—6 φορέματα ή άλλα τόσα καπέλλα δέν πηγαίνει εις εκείνην που κάμνει ένα μόνον.

Και άρχίζω από την τελευταίαν και γενικωτέρην αυτήν περίπτωσιν. Αι περισσότεραι γυναίκες δέν ήμπορουν να κάμουν παρ' ένα φόρεμα και ένα καπέλλο τον χειμώνα και άλλο ένα τό καλοκαίρι. Διορθώνουν και του περασμένου έτους και έχουν δύο. Εις την περίστασιν αυτήν τό tailleur φόρεμα και τό canotier καπέλλο χρωμάτων όχι ζωηρών είναι λιμήν σωτηρίας.

Του tailleur ή μόδα αλλάζει πολύ όλίγον. Μία πιέτα και όλίγα κουμπιά όλιγώτερα ή περισσότερα, μιζ ζακέτα πειζ πλατειά ή πειζ κοντή και είμεθα εις την μόδα.

Άλλά τό tailleur είναι τό δυσκολώτερο φόρεμα και πρέπει να ραφτη εις καλόν ράπτην, ή εις πολύ καλήν ράπτριαν. Τό ύφασμά του πρέπει να είναι καλής ποιότητος, διότι θα μας χρησιμεύση όχι μόνον δια τον περίπατον και τας επισκέψεις, αλλά και δια έπισημοτέρας περιστάσεις.

Ένα εύμορφο και κάπως πολυτελές υποκαμισάκι μεταβάλλει τό tailleur εις φόρεμα πολυτελείας. Λοιπόν χειμώνα και καλοκαίρι tailleur και πλήθος υποκαμισάκια. Τώρα μάλιστα που τόσο συνειθίζονται τὰ υποκαμισάκια με τὰ έγγώρια σγουρά ύφάσματα με κεντήματα Έλληνικων σχεδιών και με μίαν τραχηλίαν από καλή νταντέλα, που κάθε μία ήμπορεί να πλέξη μόνη της και να κεντήση, ή γυναικεία ένδυμασία άπλοποιείται και εύκολύνεται πολύ.

Δια τας γυναίκας και κορίτσια τὰ άσπρα λινα tailleur, τὰ κρέμ, τὰ μπλε τὰ μεταλλικά ή και του λουλακιου φέτος είναι πολύ ώραία και πρακτικά. Εις τὰ κορίτσια ώραιες μπατίστες με κλαδωτά σχέδια έφέτος συνειθίζονται επίσης πολύ. Οι λαίμοι έξω, χωρίς τούλινα σκεπάσματα και γιγκάδες, με πλήθος από γυριστές τραχηλίες με τρυπογάζι και νταντέλες και μπατίστες άσπρες άπλες. Τα μπράτσα μέσα και τὰ μανίκια άτυχώς ως κάτω με μανικέτια με μεγάλα κουμπιά.

Τὰ υποκαμισάκια έν γένει χωρίς στολισματα. Πιέτες μεγάλες και τρυπογάζια. Τό tailleur και παχειές και άδύνατες και εις ύψηλές και κοντές άδιακρίτως. Τὰ άπλε υποκαμισάκια επίσης. Και μόνον εις τό χρώμα των φορεμάτων ή παχειές θα προσέξουν πολύ. Στακτιζ σκούρα, μπλε σκούρα, πράσινα σκούρα. Έν

γένει σκούρα και επ' ούδενι έρω ούτε φορέματα, ούτε ζακέτες, ούτε μπλουζες άπολύτως στενές. Η παχειά γυναίκα γίνεται διπλασίως παχύτερα με τὰ στενά φορέματα, ένθ με κάπως εύρύχωρα, με γραμμές άπλωτές σώζονται.

Η χονδρές γυναίκες δέν θα βάλλουν επίσης πολύ μικρά καπέλλα, χωρίς τον κίνδυνον να φανουν να πρόσωπά των σαν πανσέληνοι, αλλά ούτε και πολύ μεγάλα, εκτός αν είναι πολύ ύψηλές. Άλλά και τότε παρουσιάζουν ένα σύνολον τόσον όγκώδες και τετράγωνον, κάθε άλλο παρ' άρμονικόν και άνεκτόν εις τό μάτι. Άλλά και πολύ άδύνατη δέν θα βάλη κολλητά φορέματα, διότι δέν ύπάρχει τίποτε άποκρουστικώτερον, σαν ένα όστεώδη σκελετόν, τυλιγμένον εις μίαν θήκην φορέματος και παρουσιάζοντα γωνίαις που και να της βλέπη κανείς πληγόνεται.

Τό φόρεμα άλλως της έφειται της εποχής διευκολύνει πολύ τό ζήτημα. Χωρίς να είναι πλατύ παρουσιάζει κάτι τό κυματιστόν τό άπλωτόν, και δέν προσαρμόζεται καθόλου ούτε εις τον μπουστό, ούτε εις την φούστα.

Άλλ' ύπάρχουν και γυναίκες που θα κάμουν και δεύτερον και τρίτον φόρεμα. Τα υπαίθρια τσάκι είναι εις την ήμερησίαν διάταξιν και ή ταράτσες του Άκταίου τρεις φορές την έβδομάδα μεταβάλλονται εις σκλόνια, στολισμένα με καλλονές και με τουαλέττες πολύ εκλεκτές, παρισινές ή και μεγάλων ραπτριών των Άθηνών. Μέσα εις τό γαλανόν περιβάλλον και τας άντικρινούς μουκρέδες του κύματος, ή τουκλέτα αναδεικνύεται ώραιοτέρα παρ' άλλα εις τας κλειστάς αιθούσας. Τα σκοτεινότερα μάλιστα χρώματα φορεμάτων, με άνοικτά καπέλλα εύρίσκονται εις χαριτωμένην άρμονίαν εις τό υπαίθριον. Και επειδή ο κόσμος των κέντρων αυτών γαλλίζει και άγγλίζει μάλλον παρ' έλληνίζει, πολύ συχνά έχει κανείς την έντύπωσιν ότι εύρίσκεται εις άκροθαλασσίαν από τας φημισμένες της Γαλλίας.

Τα έπίσημα λοιπόν άπογευματινά και έσπερινά φορέματα τὰ κλαδωτά και ζωγραφισμένα μαλακά φουλάρια, τὰ λεπτά μεταξωτά κασμίρια, ή μουσελίνας και τὰ τούλια ανακατωμένα όλίγον άποτελουν φορέματα αερώδη, άφράτα, φλου-φλου. Τα κασμίρια και τὰ άτλαζωτά φουλάρια μισοσκεπάζονται από μουσελίνας τούλιχ εις είδος tuniques και κυματιστά μακρυά πκνέ, και ποδιττες χαριτωμένες, ώστε τό σύνολον να δίδη την έντύπωσιν του κύματος και του αερώδους εις τας κινήσεις. Τό κέντημα δέν λείπει από τους μπουστους, κέντημα εις τό ίδιον χρώμα με μεταλλικούς κυματισμούς.

Με αυτά φοροῦνται κάλτσες μουσελίνα και αὐτές, λεπτές διαφανείς, ἀλλ' ὄχι τρυπητές ὡς ἄλλοτε. Τὰ παπούτσια, γοβάκια ἀνοικτὰ ἐμπρός, διόλου ἀμερικανικά, ἀπὸ μεταξωτὸ πετσὶ μαῦρο, εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχει πέτσινο φιλετάκι και φρύγκος μικρὸς τοῦ χρώματος τοῦ φορέματος.

Τὰ καπέλλα διὰ τὰ ἑσπερινὰ φορέματα εἶναι πάλιν μεγάλα, γαρνιρισμένα με τούλιζα, με πτερὰ ἄγρια ποῦ ὑπενθυμίζουν πολὺ τὰ κεφάλια τῶν ἀγρίων. Τελευταίως τὰ λουλούδια εἰς λεπτές γηράντες, και χαριτωμένα στεφανώκια, πάντα ἐπάνω εἰς τοῦλι ἢ βελουδο δίδουν εἰς τὸ καπέλλο μίαν φωτεινὴν νόταν και ἡμερώνουν τὰ πρόσωπα με τὰ ἄσχημα και ἀνώμαλα προσουτὰ πτερὰ.

ΠΑΡΙΣΙΝΗ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Αἱ Ἐπιθεωρήσεις τῆς θερινῆς περιόδου εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν. Φυσικὰ τώρα ποῦ παραμερίζει ὁ κινηματογράφος και παραχωρεῖ τὴν ἐπίσημον θέσιν, ἣν κατεῖχεν ὅλον τὸν χειμῶνα εἰς τὸ ὑπαίθριον θέατρον, αἱ Ἐπιθεωρήσεις, τὸ ἐλαφρότερον εἶδος τῆς σκηναῖς, κατήντησε νὰ εἶναι τὰ ἔργα ἐπὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὁποίων στηρίζεται τὸ θερινὸν θέατρον.

Ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη, ὡς πάντοτε, ἀνεβίβασε και φέτος τὰ Παναθήναια. Με μίαν διαφορὰν, ὅτι φέτος τὰ ἐπαρουσίασε με πλοῦτον και πολυτέλειαν και κομψότητα ἀσυνεθιστον εἰς τὰ χρονικά τῶν ἐπιθεωρήσεων.

Ἐὰν εἰς αὐτὸ προστεθῆ ὅτι ἐξήντησεν ὅλην τῆς τὴν γοητευτικὴν δυνάμιν και τὴν ποικίλην εἰς τὴν σκηναῖν μεταμορφωτικὴν ἰκανότητα, ὅτι ἔπαιξε με brio μοναδικόν, ὅτι ὑπῆρξεν ὁ κυρίως entraîneur ὅλου τοῦ θιάσου, τότε θὰ ἐνοηθῆ πῶς τὰ ἐφετεινὰ Παναθήναια, μεθ' ὅλην τὴν μὴ εὐνοϊκὴν ὡς ἄλλοτε κριτικὴν τῶν πρώτων ἡμερῶν, εὐρίσκονται εἰς τὴν εἰκοστὴν των παραστάσιν.

Φυσικὰ ἐν τῷ μεταξύ ὅπου ὑπῆρχαν ἑλλείψεις ἐδιωρθώθησαν ἡμέραν με τὴν ἡμέραν προσθήκαι νέων σκηναῶν κομικῶν και νέων διατίχων και μουσικῆς κάπως ζωντανωτέρας ἀπὸ τῆς πρώτης βραδείας ἐπανεφέραν τὰ Παναθήναια εἰς τὴν παλαιάν των δόξαν.

Ἐκ παραλλήλου τὸ Πανόραμα τοῦ κ. Τίμου Μωραϊτίνῃ με τὸν θίασον Πλέσσα τοῦ Συντάγματος ἔχει συνεχῆ σειράν παραστάσεων, πλούσιος εἰς πνεῦμα, εἰς εὐφυλολογίας, εἰς ποικιλίαν εἰκόνων ἀλλὰ ὀλίγον πτωχὸς εἰς πρόσωπα και σκηναῖς και ἐνδυμασίας. Ἄλλ' ὅπου πλημμυρεῖ τὸσον ἡ ἐξυπνάδα και ἡ ἐλαφρά και χαριτωμένη μουσικὴ και ἡ κομικὴ ὑπόκρισις ἐνός Πλέσσα, κάθε ἄλλος πλοῦτος και πολυτέλεια περὶ ἀπαρατήρητος.

Εἰς τὸ σοδορὸν θέατρον ἡ Κυβέλη κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν κατέχει τὰ σκήπτρα, με ἔργα δραματικά ὠραία, με comedies πρώτης γραμμῆς. Ὁ Πατέρας τοῦ Σπριντερπεργ με τὸν Οἰκονόμου ὡς πρωταγωνιστὴν ἦτο ἡ πρώτη μεγάλη σοβαρὰ θεατρικὴ ἐπιτυχία τῆς ἐποχῆς. Τώρα ἀναμένεται ἡ Ἐνέδρα ἔργον ὠραῖον, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως θὰ ἔχη μικρὰν σειράν παραστάσεων.

Φέτος θὰ ἔχωμεν και γνησίαν ἑλληνικὴν ὀπερέταν με λιμπρέτο τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου και με συνθέτριαν τὴν δα Λαμπίρη, ἡ ὁποία τὸσον διεκρίθη εἰς τὰς μουσικὰς σπουδὰς τῆς εἰς Γερμανίαν, και τὸσον ὡς λέγεται, ἐπέτυχεν εἰς τὴν ὀπερέταν τῆς τὴν ὁποίαν ἔχει ἐμπνευσθῆ ἀπὸ τὴν Ἑλλ. φύσιν και ἀπὸ τὰ Ἑλλ. μοῖθα.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΙΣ

Τὰ πολιτικά μας πράγματα φαίνονται νὰ σκοτεινιάζουν και τὸ τέλος τοῦ πολέμου μας με τοὺς Τούρκους φαίνεται πλέον ὅτι ὀριστικῶς θὰ συνεχισθῆ με τοὺς Βουλγάρους. Ἡ ὑποτιθεμένη συμμαχία ἔγινε κατὰ τὴν γνώμην των με τὸν ἀπλούστατον σκοπὸν νὰ παραδοθῆ εἰς τὴν πολιτικὴν βουλίμειαν των ὁ ἀγνότερος Ἑλληνικὸς πληθυσμός, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τὸσους αἰῶνας ἐπάλασε και ἔχυσε τὸ αἷμα του διὰ τὴν διατήρησιν τῆς χώρας, τὴν ὁποίαν βανδαλικώτατα ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν Εὐρώπην ἀγρίας ἐμφανισέως των ἐξήτησαν νὰ σφετερισθοῦν.

Ἄλλ' ὅπως τότε ὁ Ἑλληνισμὸς ἀντετάχθη εἰς τὰς ἀγρίας αὐτὰς ὁρδὰς, ἀπαράλλακτα θὰ ἀντιταχθῆ και σήμερον. Καὶ ὅπως ἀπηλλάγημεν ἀπὸ τὸν προαιώνιον ἐχθρὸν διὰ τῆς ἀνδρείας τοῦ στρατοῦ μας και τῆς μαχητικότητος τοῦ δεξασθέντος στόλου μας θὰ ἀπαλλαγώμεν και ἀπὸ τὴν φυλὴν αὐτὴν με τὰ ἄγρια ἐνστικτα και τὰς ὁρδὰς ἀνθρωποφάγων, οἱ ὁποῖοι ἐγκαινιάζουν εἰς τὸν αἰῶνα μας τοὺς μεσαιωνικοὺς βανδαλισμοὺς τοῦ παρελθόντος.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Γλυκὰ τῆς ἐποχῆς. Βερούκοκα, ἐὰν τὰ θέλετε ὀλόκληρα προτιμάτε τὰ κασιὰ, ἂν και τὰ ἄλλα, ἐὰν δὲν εἶναι πολὺ ὤριμα ἐπιτυγχάνουν τελείως. Γενικὸν μέτρον κατ' ἀναλογίας:

Εἰς 2 ὄκ. βερούκοκα μία και 100 δρ. ζάχαρι. Ἀφαιρεῖται με ψιλὸ μαχαιράκι τὰ κουκούτσια, και τὰ καθαρίζετε με προσοχὴν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν φλούδι. Πέρνετε ἄσθυστον ἄσβέστην ἓνα κομμάτι ὡς μίαν καλὴν φούγταν και κάτι περισσότερον γιὰ 4 ὄκ. βερούκοκα. Τὸν βάζετε νὰ σῦσῃ μέσα εἰς μεγάλην χωματένην ἀλοιμμένην λεκάνην με νερὸ τόσο ὥστε νὰ σκεπάζῃ τὰ βερούκοκα. Ὅταν σῦσῃτε ἀφίνετε νὰ κατασταλάξῃ ὁ ἄσβέστης και τότε ἀφαιρεῖτε τὸ νερὸ εἰς τὸ ὅποιον μέσα βάζετε τὰ καθαρισμένα σας βερούκοκα νὰ μείνουν μίαν ὥραν.

Χωριστὰ βάζετε νὰ δέσῃ ἡ ζάχαρι με τέσσερα ποτήρια νερὸ και ὅταν εἶναι καλά δεμένη και ἐνῶ βράζῃ ἀκόμη ρίπτετε τὰ βερούκοκα, τὰ ὁποῖα ὅταν βγάλετε ἀπὸ τὸν ἄσβέστη πλύνετε καλά 2—3 νερά. Τὰ βερούκοκα θὰ χύσουν νέο νερὸ εἰς τὴν βράσιν. Ἐὰν ψηθοῦν χωρὶς νὰ ἔχη δέσῃ τὸ σιρόπι, τὰ βγάζετε με τρυπητὴ κοττάλα και ἀφίνετε τὸ σιρόπι νὰ δέσῃ καλά. Περὶ τὸ τέλος ρίπτετε και τὸ ζουμί ἐνός λεμονιοῦ, καθὼς και τὰ βερούκοκα νὰ πάρουν μίαν βράσιν και τὰ σεβρίζετε.

Ἐὰν κάμετε ποσότητα ἡμπορεῖτε νὰ κάμετε μερικὰ φρούτα ζαχαρόπηκτα. Τότε τὸ τοποθετεῖτε εἰς κνισάρα μετ' ἄλλην τρυπητῆ, ἂν ἔχετε και τὰ ἀφίνετε νὰ στεγνώσουν. Ἰδιαιτέρως τὴν ἐπαύριον δένετε εἰς καραμελὲ τὸ σιρόπι ποῦ ἐκρατήσατε και βάζετε μέσα τὰ βερούκοκα ἐνῶ βράζει. Τὰ βγάζετε ἀμέσως τὰ ἀφίνετε ὀλίγον εἰς τὸ τρυπητὸν σύρμα τῆς κνισάρας σας και πρὶν στεγνώσουν ἐντελῶς, ἔστε χονδροκοπανίσει ζάχαριν κρυσταλλωτὴν, τὰ τυλίσατε ἓνα ἓνα και τὰ ἀφίνετε νὰ ξηρανοῦν, ὅποτε και τὰ τυλίσατε εἰς χαρτί, ὅπως τοῦ ζαχαροπλαστείου. Τὸ ἴδιον κάνετε και τὰ ροδάκινα και τὰ ὀλόκληρα μήλα.

Βερούκοκα μαρμελάτα. Τὰ καθαρίζετε ἀπὸ φλούδια και κουκούτσια, τὰ χωρίζετε εἰς δύο, τὰ βάζετε εἰς λεκάνες πάτους ζάχαρι και πάτους βερούκοκα και τὰ ἀφίνετε ἀπὸ τὸ βράδυ ὡς τὸ πρωί.

Τὴν ἐπαύριον τὰ κενώνετε εἰς τὴν κατασρόλαν ὄλα μαζὴ και τὰ βράζετε με δυνατὴν φωτιάν ὡς ποῦ νὰ δέσουν, προσθέτουσα εἰς τὸ τέλος και λίγο λεμόνι.